

MESERIASUL AZ IPAROS DER GEWERBETREIBENDE

MUNKAADÓK LAPJA

„Tiszteld a tisztos ipart”

Karácsonyi nyílt levél gróf Teleki Adám urhoz

Irta: REINHART GYULA

Tekintve, hogy országos iparos-
egyletünk szövegezés alatt álló alap-
szabályai értelmében az egyletnek
levelező tagjai is lesznek, én, aki
ezen egylet megalkotásában tettem
kel tényező óhajtok lenni, már most
az alakuló közgyűlés előtt, önhatal-
mulag élek ezzel a joggal. Ismét el-
követek egy nyílt levelet, intézve ezen soraimat
gróf Teleki Adám urhoz, akinek kezébe adatott
a hatalom a Magyar Népközség vezetői részé-
ről az országos magyar iparos egylet megalaki-
tására.

Ugy lett volna szép, úgy szeretnénk volna
nagyon sokan és talán úgy is lett volna stilsze-
rű, hogyha Jézus születésének ünnepe alkalmá-
ból született volna meg, illetve alakult volna meg
az országos magyar iparos egylet. Milyen szép ka-
rácsonyi ajándék lett volna a magyar iparosság
részére, ha „mirelly annyi jósnak zengett ihlett
szája” — mint a költő mondja — megszületett
volna végre és milyen fájdalmas reánk nézve,
hogy a megalakulás ismét haladékokat szenved: a
december 10-iki terminus helyett január 14. az
új határidő. Hiszem és bizva remélem, hogy ez
a legutolsó határidő, melyet tovább halasztani
nemcsak bűn, hanem hiba volna, amit elkövetni
nem szabad.

Talán egyetlenegy sincs azok közül az ipa-
rosok közül, akik az október 22-én Kolozsváron
megtartott nagysikerű országos iparos értekez-
leten résztvettek és az ország magyar iparossá-
gához kibocsátott felhívást aláírták, aki ne vet-
te volna föltétlenül bizonyosnak és véglegesnek
a felhívásban megjelölt november 26-iki termi-
nust, amikor az országos iparos egylet alaku-
ló közgyűlését kitűzték. Nem hiszem, hogy
egyetlen egy is akadt volna, aki kételkedett vol-
na, hogy ezen a napon az országos iparos nagy-
gyűlést tényleg megtartják. A parlament össze-
hívása talán kevésbé ünnepélyessé tette volna
ezt a nagygyűlést, mert hiszen azon a parlamen-
ti képviselőink nem vehettek volna részt, de
ugyanaz következtetett volna be a december 10-iki
dátum alkalmával is, amely, — szerencsére, —
nem került a nagy nyilvánosság elé. Az ezt kö-
vető újabb egy havi halasztás elkedvetlenít és
fásulttá tesz sokakat, lehűti a lelkesedést és bi-
zalmatlanná teszi a vezetőikkel szemben a töme-
geket. Már pedig ez minden eszmének, minden
mozgalomnak sirját ássa.

Igéretek helyett tetteket várunk és szorgos
előzetes propagandát, hogy a formális megalakul-
ulás után azonnal induljon meg az egész vona-
lon, az egész országban a munka, amelyre vállalkozni
akarunk és amit becsülettel el is akarunk
végezni.

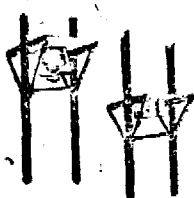

A régi gárda, amelyet személye-
sen tanultam ismerni és becsülni és
amelynek lelkes kitartása és az ipa-
ros érdekekért mindenre kész tett-
vágya húsz évi ernyedetlen munká-
ban kovácsolódott eggyé, az azóta
felnevelt ifjúsággal együtt, most, amikor sza-
badabban működhetünk, bizonyára fényes ered-
ményeket fog elérni és értékes utmutatásokkal
fog szolgálni a szervezésre vonatkozólag is

a működés megkezdését illetőleg, de azután is
annak irányítására nézve.

Nem fogják megtagadni közreműködésük-
ket, sőt az első sorban fognak állani tettekre-
s akarattal és áldozatkész munkájukkal az ipa-
rosok vezéreinek Nesztorai, Kolozsváron Hevesi
József és méltó tanítványa Demeter János. Az
évek hosszú során át büszkségünk és egyetlen
iparosképviselelőnk, Szabó Béni és brassói munka-
társai: Dánér Lajos, a bőriparosok szövetkezeté-
nek megteremtője, Csákány Balázs és Kósa Al-
bert, akik szintén lelkes harcosai a szövetkezeti
mozgalomnak. Marosvásárhelyről az ősz Osizár
Lajos, akinek cikkeiben oly sokszor gyönyörköd-
tünk és akitől oly sokat tanultunk, a mindig tett-
rekész Bustya Béla, a szintén igen népszerű
Barabás Györggyel együtt. Készséggel bekapcsol-
lódnak ebbe a munkába Kovács István és Szap-
panos Gyula is Temesvárról, mint nagystílű szer-
vezők. Nagyváradi iparos kiválóságai: Szabó Ká-
roly és Mönus Sándor és az ottani ifjabb gene-
ráció vezére: Pintér István magukkal fogják
hozni ebbe a mozgalomba Nagyváradi és környé-
ke egész magyar iparosságát. A szatmári ipa-
rosság részéről Szűcs Kálmánra és Kondor Ge-
deonra számíthatunk, hogy csak a nagyobb vá-
rosok iparos vezereit soroljam fel. Nem vár ki-
sebb városok iparosságának élén állanak, mert
hiszen munkájuk még sokkal nehezebb. Sokszor
állanak egyedül, önmagukra utalva. Utóbbra em-
lítem meg őket, pedig a munkának legfőbb té-
nezői és anyaga a sok ezer iparos közönség,
akik húsz éven át jóban-rosszban kitartottak
mellettünk és akik teljes biznysággal ki fognak
tartani a jövőben is.

Be is fejezhetném a fentiekkel karácsonyi
nyílt levelemet, de felhasználom az alkalmat,
hogy mindazoknak, akiket érdekel, bő felvilágo-
sítással és tájékoztatással szolgáljak a megalakul-
ás előtt álló országos iparos intézményre vo-
natkozólag is.

Bizonyára nem követek
indiszkreciót, sőt igen sokan
várják, hogy e lap hasábjain
adjak közreadásra, milyen
módon fog megalakulni és mű-
ködni az Országos Magyar
Iparos Egylet, röviden O. M.
I. E. Miként lesz felépítve, megszervezve, mik
a célkitűzései, mit nyújt és mit várhat a magyar
iparosság ettől az intézménytől.

Elsősorban, mint a Magyar Népközség,
ugy az OMIE is az egész országra fog kiterjed-
ni, tehát nem lesz tartományi alakulat, hanem
magába fogja foglalni az ország egész magyar
iparosságát, lakjanak azok akár Erdélyben, akár
a Regátban, vagy a Bánság, Körös-vidék, Már-
marosvidék területén. Az Egyesület az ugyne-
vezett harcos egyesületek sorába fog tartozni, a
mely ki akarja küzdeni a magyar iparosság jo-
gait és életlehetőségét. Harcolni akar a közöny
és a lemondás ellen, egy kerethez tömöríti az
egy célra törekvő magyar iparosság tömegét és
működése annak minden megvilágulásában a
közösség érdekeit fogja szolgálni.

Természetesen, ha ily nagy célokra vállalkozik,
jól megalapozottnak kell lennie és érez-
nie kell, hogy áldozatkészséggel, dolgozni aka-
rással mögötte áll az egész magyar iparosság.

A szervezet központi vezetősége Kolozsvá-
ron székel. Az intézménynek minden egyes ma-
gyar iparos közvetlenül tagja, tehát az nem vi-
déli alakulatok, egyesületek uniója. A központ
az egyes városokban, esetleg járási székhelye-
ken, ahol legalább husz iparos van, tagozatokat
létesít, amely tagozatok vezetősége a központ
kirendeltsége. Az egyes tagozatok külön-külön
vezetőséggel bírnak, közgyűléseket tarthatnak.
Választmányuk a helyi dolgokat végzi, ez veszi
fel a tagokat, akiknek önálló iparosoknak kell
lenniük. Önálló magyar kereskedők is csatlakoz-
hatnak az egyesülethez.

A rendes tagokon kívül lesznek az
egyletnek alapító és alapítványi tagjai,
sőt beléphetnek jogiszemélyiséggel bíró
önálló magyar iparos egyletek is. A tagok
felvételét a tagozatok választmányai inté-
zik titkos szavazás alapján, írásbeli jelent-
kezésre. A tagok fizetési képességük arányá-
ban öt kategóriába soroltatnak és husztól száz
leig terjedő havi tagdíjakat fizetnek. A tagdíj-
ban bennfoglaltatik az egylet hivatalos hetilap-
jának előfizetése is. Az egyes tagozatok irodákat
tartanak fenn, amelyet a titkár vezet, aki az
egyes tagok panaszait és sérelmeit orvosolni van
hivatva, amiben segítségére lesz a tagozat
ügyésze is.

A tagozatok jogosítva vannak intézménye-
ket is létesíteni, iparosházat építeni, olvasó-
és játéktérmetek felállítani, szövetkezeteket alapi-
tani, vagy alkotni, kulturelőadásokat tartani,
vitaestélyeket rendezni és minden módon fej-
leszteni az iparosság között a megértés szellemét
és anyagi boldogulásának előmozdítását.

A központi szervezet vezetője az igazgató-
tanács, mely a választott tagokon kívül a tago-
zatok elnökeiből áll. Ez a tanács három havon-
ként tart ülést az egylet székhelyén. Ők intézik
az egylet ügyeit a közgyűlésnek fenntartott
ügyeken kívül. Az egylet vezetője az ügyvezető
elnök, akit a magyar népközség vezetősége je-
löl ki és az ügyvezető igazgató, aki az irodával
együtt intézi az egylet tényleges vezetését.

Tisztában vagyunk azzal,
hogy mint eddig, úgy ezután
sem kapunk semmit ingyen.
Magunknak kell dolgoznunk
és áldozatokat hoznunk, ha
azt akarjuk, hogy fennmarad-
junk és az érdekeinkben vala-
mi történjen.

Nem alkuvó hittel és erős aka-
ratunkkal munkához fogni és már január
14-ig le kell készíteni a tervet, hogy a
megalakulás kimondása után egy hónapon be-
lül az összes tagozatok megalakuljanak. Ezt
ugy tudjuk megvalósítani, hogy az ország kü-
lönböző részeiben az alakuló közgyűlésre meg-
hívott iparosok a megalakulás után mindjárt a
helyezinen megbízást fognak kapni, hogy haza-
térve, azonnal alakítsák meg a tagozatokat, vá-
lasszák meg annak vezetőségét, úgy, hogy már-
ciusig az alapszabályok jóváhagyása után meg-
történhetik a végleges megalakulás és megkezd-
heti áldásos működését az egylet.

Az egylet működését úgy tervezzük, hogy
a központ a tagozatokkal és viszont a legtelje-
sebb harmóniában és legközvetlenebbül dolgoz-
zon együtt a magyar iparosság problémáinak
megoldása céljából. Az egylet feladata lesz az is,
hogy jól előkészítse azokat az intézményeket,
amelyek az iparosság támogatását vannak hivat-

va elősegíteni. Igyekezzünk az eddig meglévő alkatokat megerősíteni és egy táborba hozni, hogy ezek a most szunnyadó erők a közönség érdekében hathatós előmozdítói legyenek közhasznú céljainknak.

Ebren kell tartani az érdeklődést az iparos ügyek iránt. Az eddig bevált módokon a sajtó útján, illetve gyűléseken megtárgyalni a teendőket, okos és jó határozatokat hozni, amelyek végére is hajthatók, de amelyeket azután minden rendelkezésre álló eszközzel végre is kell hajtani.

Nem szabad semmit olyan kicsinynek találni, ami ne érdemelné meg a megvalósítását és legnagyobb erély alkalmazását és nem szabad semmit olyan nagyra értékelni, hogy ne merünk a megoldására vállalkozni, legyen az akár sérelmek orvoslására, akár jogaink kiharcolására szolgáló eszköz. Össze kell fogni minden erőnket, mert nincs olyan kis erő, amely a nagyot ne nagyobbíthatná, de nincs és ne is legyen olyan nagy, amely meghasonlítást, vagy széthúzást okozna sorainkban. Zárt egységet kell mutatnunk kifelé és befelé egyformán, akkor megbecsülnek és számbavesznek, de ha észreveszik gyengeségünket, vereséget fogunk szenvedni.

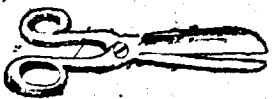
Ezek azok a szempontok, amelyeket a közönség megalkotásánál és egyetünk vezetésénél szem előtt kell tartanunk, hogy áldás legyen munkánkon.

Most pedig az adventi hajnali harangszóra küldjük hő imánkat a magasságba, mint a kétezer évvel ezelőtt Jézus születését váró hívők tették, mondván: „Harmatozzatok ezek felelőre” és énekeljük karácsony éjjelén a pásztorokkal:

„Dicsőség Istennek a magasban és béke a földön a jóakaratu embereknek.”

A munkaszerződések repülőbélyege

A repülő alap bizottsága is foglalkozott a munkaszerződések bélyegilletékének a kérdésével, amit a kincstári bélyegilleték szempontjából legutóbbi közlésünk szerint már rendeztek volt. A repülőalap összhangba hozta a kincstári bélyegekkel a repülő bélyeg alóli mentességeket és most már véglegesen tisztázott lesz a helyzet. Eszerint havi 10.000 leien alóli és kollektív munkaszerződések után sem kincstári sem repülő bélyegilleték nem jár, írásbeli szerződések után 10.000 leien felül 1.5% kincstári és egy ezrelék repülőbélyeg jár akár 1939 április egy előtt, akár ezután kötötték a szerződést, az írásbeli szerződéseknek azonban csak az 1939 április 1 utáni eseteknél fizetendő az egy ezrelék repülőbélyeg.

Írta: NEMEDY GABOR.

Felreértések elkerülése végett előrebecsátom, hogy alább következőkben a fenti képről nem a szabóipar, hanem a lapszerkesztés, helyesebben a szaklapcsinálás viszonylatában lesz szó. Rosszindulatú és helytelen magyarázatok ennek ellenére kerülendők. A jámbor és több iparág berkeiben otthonos szerszám nem mint lapunk szerkesztőjének arcképe szerepel a cím helyén. Az iparos közvélemény helyes tájékoztatása érdekében ünnepélyesen kijelentem, hogy lapunkat nem a fenti kép, hanem a lenti név viselője szerkeszti. Az iparos közvélemény helyes tájékoztatása ennek az újságnak hasábjain a legfontosabb követelmény, de ezuttal meg kell hajolnom egy másik követelmény előtt is. Karácsonyi számban presztizs-okokból sem illik hazudni, így töredelmesen beismerem, hogy a képben és szövegben egyformán megénekelt szerszám nem ül ugyan a szerkesztői széken, de a szerkesztő asztalán igencsak mindig megtalálható....

A vallomás megtörtént: a nagy titok — íme — lelepleződött. Szerkesztőségünk legszerényebb és legszerényebb tagja több mint husz éves múlt után a nagy nyilvánosság elé jut. A tekintélyes szolgálattól időből, ami nyugdíjbavonulása esetén, ha hősünk állami tisztviselő volna, fizetése több mint 50%-ának munkanélküli élvezésére jogosítaná, tizenhat esztendő óta én íróasztalomon töltöttem. Hívós szárnyaimba gyakran kapcsolódtak ideges ujjaim, a napnak és éjszakának minden órájában. Ideális munkatárs volt. Panasz nélkül, kifogástalanul elvégezte mindig a reá kiosztott munkát. Lelepleztem, gonosz főnök volnék, ha nem ismerném el érdemét. Hívósága és a közönyösnek látszó hallgatagság, amely látszólag jellemzi őt, valóságban nemes szívet takar. Ha nem volt vezércikk, mert belső és külső

Az adók felülvizsgálását és a szakmai törvények alkalmazását kéri Temestartomány kisiparosai

A temestartományi kézműipari munkaadók értekezletet tartottak, amelyen Teodor Ionescu, a vegyipari munkaadókéhek szövetségének elnöke azzal a mozgalommal foglalkozott, melynek célja, hogy a kézműiparosokat a munkaügyi minisztérium hatásköréből a nemzetgazdasági minisztérium hatáskörébe utalják át. Ezzel kapcsolatosan többen felszólaltak és tiltakoztak a terv megvalósítása ellen. A felszólalók hangoztatták, hogy a nemzetgazdasági minisztérium tevékenységi köre összeegyeztethetetlen a kézműipari munkaadók érdekeivel és problémáival. Olariu Petre, az élelmiszeri céh elnöke hangoztatta, hogy az áruérkezési törvény alkalmazása legfőképpen a mézárásokat és a lábbelikészítő iparosokat sújtja, nemkülönben az állattenyésztőket és részben a fogyasztóközönséget is. Stoica Teodorescu, a grafikai céhek szövetségének elnöke bejelentette, hogy a temestartományi ipari mun-

kaadók terjedelmes emlékiratot terjesztettek Ralea munkaügyi miniszter elé. Az emlékirathoz a kézműiparosok mindenekelőtt az adóterhek felülvizsgálását kéri, nemkülönben az árverési kényszereladások felfüggesztését és az adóhatalékok csökkentését. A kézműiparosok ezenkívül kéri a céhtörvény szigorú alkalmazását a rendkívüli módon elszaporodott kontarok tevékenységének megállítására. Kéri, hogy a vizsgáztató bizottságok ügyében hozzanak végleges döntést és a mesterkönyveket törvényes időn belül állítsák ki. Végül az ipari munkaadók kéri, hogy a kézműiparosoknak bocsássonak olcsó hitelt rendelkezésükre, a bérviszályok elsimítására pedig létesítsenek cégek közötti bizottságot úgy a munkás-, mint a munkaadói céhek bevonásával. A felszólaló elégtétellel állapította meg, hogy Ralea miniszter a kívánságok egy részét már teljesítette is.

LELEPLEZTE.

— Az ön kedves felesége küldött ide engem a lakásról, hogy itt majd kapok öntől egy kis támogatást.

— Takarodjék, maga szélhámos, hiszen sohasem látta a feleségemet.

— Miből tetszik ezt gondolni?

— Mert azt mondja rá, hogy kedves.

MEGLEPETÉS.

— Miért vagy olyan szomorú?

— A feleségem meglepett egy kislánnyal.

— Más ember ennek örülni szokott.

— De engem egy huszonegy éves kislánnyal lepett meg.

TÉLI MUNKANAP.

Három golya beszélget.

— Nehéz napom volt ma, — mondja az egyik — hat gyereket hoztam.

— Nekem is nehéz napom volt, — mondja a másik — én két lkerpárt hoztam.

— Nekem elég könnyű napom volt, — mondja a harmadik — én csak rájlesztettem két tisztességes urileányra.

A husiparosok azt kéri, hogy a bőrkartell ne vásárolhasson 16 kilón aluli bőrt

A temestartományi élelmiszeri céh legutóbbi vezetőségi ülésén a nyersbőrök kérdésével foglalkozott. A határozat értelmében a céh eljár a széktartóságnál annak érdekében, hogy a bőrkartellnek ne engedjék meg a 16 kilón aluli bőrt vételét. A husiparosok szerint számukra amúgy is anyagi áldozatot jelent, hogy a 16 kilón felüli bőrt kilonként 46 leies áron kell odaadni. Ennek ellenértékeképpen kéri, hogy a kisebb bőrt kizárólag szabadkereskedelem tárgyát képezzék. Ezzel kapcsolatosan a céh vezetősége foglalkozott a bőrarak rendkívüli emelkedésével. Ráműtattak arra, hogy ugyanakkor, amikor április óta a nyersbőr árát kilonként 65 leiről 42—46 leire csökkentették, a talpbőr ára ugyanezen időközben 150—160 leiről 430—460 leire emelkedett. Elhatározták, hogy lépéseket tesznek a tartományi ellenőrző bizottságnál az áremelkedés okainak tisztázására.

iparos munkatársaink cikkírás helyett bűnös könyveléssel meliél foglalkozásuknak hódoltak és nem akadt kedvemre való anyag az újságírói noteszben sem, mindig ő volt, aki kisegített. Egy-két mozdulat és készen volt a szám szenzációja. Valójában ő írta a cikkeket, mégis szóvalán kedvességgel kérte, hogy annak címe alá nem kisebb közgazdasági szaktekinél, mint például a Mussolini neve kerüljön. Különösen román vezércikkeink megírása terén játszott nagy szerepet. Mi tagadás, az ő műve volt, hogy lapunk munkatársai között tisztelhetünk korga professzorral az élen a hazai román közírás legkiválóbbjait. Ha tulkomoly és kissé nagyképi politikusként minősítet őt, ennek ellenére is tévedsz, nyájas olvasó. Igen tehetséges munkatársnak bizonyult ő szépirodalmi téren is. Az ő érdeme, hogy a halhatatlan Móra Ferenc, a foltozó szücs fia, a magyar kisiparos életének ez a zseniális ábrázolója, tragikus halála után is gyakran felkereste Móricz Zsigmond, Bónyi Adorján, Bodor Pál és számos más jobbnál-jobb csengésű irodalmi márka társaságában lapunk tárcarovatát. Hibát követnének el, ha nem tennék említést hősünk kitűnően fejlett humorérzékéről is. Gyakran előfordult, hogy mosolyra fátotta keskeny, hosszú, hegyes és szellemes csőrét, egyet-kettőt nyisszentett és olyan pompás viccet köpött lapunk hasábjaira, hogy a hasát fogva derült rajta, aki elolvasta.

Külön fejezetet érdemel iparos szakiról képessége. A legkevésbé sem tulozok, ha azt állítom, hogy ezen a téren messze felülmuta összes pályatársait. Anyagának összegyűjtése terén igazán nem volt válogató. Mindössze arra volt tekintettel, hogy iparostárgy legyen a falat, amit éles fogai közé szorított. Azzal, hogy támadja a cikk a husipart, mert drága a zsír, hogy a péket okolja a kenyér árának emelkedésével, a mi hősünk nem törődött. Gunyos mosollyal surrogatta kifent szárvált olyan lapközlemények napvilágán is, amelyek hemzsegték a tárgyi tévedésektől. Hogy a neveket tévesen közölték, hogy a cikk elkövetője összetévesztette az ipar-tesztületet az ipartársulattal, hogy a megélhetés su-

lyos gondjával küzködő szegény kisiparosok zsebére akarta a cikkíró megoldani az egész munkakérdést, a mi hősünk nem gyakorolt semminemű benyomást. Közömbös becsületességgel végezte hasznos munkáját és mindig neki volt igaza. Amikor a fogai közül kikerült közlemény megjelent az újságban, sohase volt semmi baj. Az iparosellenes közlemények iparosbarátokká varázsolódtak és nyomtalanul eltűnt a tárgyi tévedések tömege. Nem hiába van, hogy hősünk hívós eleganciája lendületes alakja tulayomó részben két jól fejlődött csőről áll és hogy a fogai élesek, mint a fénys, kifent pengé. Kivágott ugyan évről-évre minden egyes iparosellenes közleményt, bárhol jelent is legyen az meg, de — kitartó hűséggel a vállalt és végzett nemes küldetéshez, — egyetlenegyvet sem vett be belőlük soha. Nem lett volna képes megemészteni az olyan közleményt, amely az iparost bántja.

Az örök Szeretet újjászületése mélységesen magasztos ünnepének küszöbén kötelességemnek éretem, hogy kiterjesszem érző szívem rokonszenvét névtelen munkatársamra is, akit a címkép ábrázol. Hadd lássa, hogy az iparos virsfaft nem mindig és nem mindenkihez hálátlan. Hogy ritkán bár, de azért előfordul néha nálunk is, hogy elismerődik az igazi érdem...

Nagyon megnyugtatónak találom, hogy a magamra vállalt kötelezettségnek fentiekben — íme — eleget tettem. Nem tagadtam meg őt, a szerény szolgát, hűséges dolgozótársamat olyan sok lázas munkaórán keresztül, mint tette Péter, a közsikla. Azzal, aki megfeszítettetett. A nagy önelégültség azonban kezdi megbosszulni magát. Ugy belejötttem a gyónásba, hogy ki kell bőknom egy másik titkot is. Nemcsak ő szerszám az Az Iparos szerkesztőségében, aki hallgat és nyisszent, hanem a töltőtoll és írógép is, akik lármázan sercegnék, kopognak és — írnak. Tőlük sem tagadhatom meg a nagy karácsonyi nyilvánosságot, mert bizonyos tekintetben az ő érdemük, hogy lapunk nemcsak szakavatott nyírásból áll, hanem öntudatos és lelkes írásból is.

Steigerwald Alajos

A múlt hónap végén Aradváros iparostársadalmának egyik régi, érdemes személyisége költözött el az élők sorából: Steigerwald Alajos butorgyáros, az egykori aradi Ipartestület évtizedeken át volt elnöke életének 79-ik évében elhunyt.

Steigerwald Alajos a puritán, korrekt és becsületes életű iparos mintaképe volt. Fiatalon, 29 éves korában került Aradra, ahol asztalosműhelyt nyitott és feleségül vette Vertán Simonnak, az Aradmegyei Takarékpénztár igazgatójának leányát. Rövid idő múlva butorgyárrá szélesítette ki műhelyét és a Steigerwald butorok általánosan elismert nevet szereztek.

Már korán bekapcsolódott az aradi iparosmórgalmakba és rövidesen beválasztották az Ipartestület előljáróságába, majd pedig a főpénztárosi tisztséget ruházták rá és 1907-ben az Ipartestület elnökévé választották. Huszonegy éven át töltötte be ezt a tisztséget és minden erejével, munkakészségével odahatott, hogy az iparosságának ezt a fontos intézményét emelje.

A világháború idején sokat tevékenykedett a bevonult hátramaradottjainak segélyezésén. Megmaradt az elnöki tisztségben a főhatalom változás után is. Tizenegy évvel ezelőtt előrehaladott korára való tekintettel lemondott az elnökségről és ettől kezdve visszavonult a közszerepléstől. Alelnöke volt hosszú ideig az aradi Kereskedelmi és Iparkamarának, valamint az Aradi Iparosok Hitelszövetkezetének és igazgatósági tagja az Aradmegyei Takarékpénztárnak.

Erdemei elismerésül néhai Ferenc Józseftől az udvari tanácsosi méltóságot kapta, az uralomváltozás után pedig a „Meritul Comercial” II. osztályú érdemrendjével tüntették ki.

A háború előtt városatya is volt: függetlenségi programmal választotta meg a harmadik kerület.

Steigerwald Alajos kevés ideig betegeskedett. Vesebántalmi miatt műtétet hajtottak végre rajta és a köztisztviselőben álló iparos rövid idő múlva elhunyt. Halálát három leánya: Busztin Sándorné, Bácskay Józsefné és Pálóczy Barnabásné, vejei, unokái és kiterjedt rokonság, valamint barátainak széles köre gyászolja.

Temetésén nagyszámú jelentek meg Aradváros társadalmának előkelőségei. A ravatalnál Lakatos Ottó dr. minorita rendfőnök mondott imát, majd pedig Tauszk Jenő, az Aradmegyei Takarékpénztár vezér igazgatója és Falus Lajos dr. mondott búcsúbeszédet. A felső-temetőben Pacuraru Brutus, az aradi Kereskedelmi és Iparkamara főtitkára búcsúztatta megindító szavakkal mindazon intézmények nevében, amelyek keretében évtizedeken át tevékenykedett.

Apponyi Testvérek

uridivat- és cipőáruháza óriási raktárral áll a közönség rendelkezésére

Készpénzárat számít bevásárlási könyveknél is

Arad, a városházával szemben.

Január második felében alakul meg a Magyar Iparosok Országos Szövetsége

Gróf Teleki Adám nyilatkozata a nagygyűlésről és az alapszabályt előkészítő munkálatokról

A Magyar Népközség ipari alosztálya — amint már országosan is közismert — a szervezési munkálatok első részének sikeres eredményeképpen, október hó 22-én impozáns gyűlést tartott gróf Bánffy Miklós, a Magyar Népközség elnökének vezetésével, amelyen résztvettek Erdély, Bánság és Kőrösvidék elismert iparos vezetői. Ezen értekezlet egyhangú határozattal kimondta a Magyar Iparosok Országos Szövetségének megalakítását és a

nagygyűlés napját december hó 10-ére tűzte ki.

A december 10-ére kitűzött iparos gyűlést el kellett halasztani. Ezzel kapcsolatban gróf Teleki Adám, mint a Magyar Népközség ipari ügyeinek vezetője, munkatársunknak a következő felvilágosítást adta:

— Márciusban adott programom szerint a legnehezebb viszonyok ellenére is szervező munkám előkészítő részét —, melynek eredményéről az október 22-én tartott előkészítő gyűlésen részletesen be is számoltam — végrehajtottam munkatársaim segítségével és az iparosság vezető emberei megértő szellemének támogatásával. Köztudomású az is, hogy ugyancsak az október 22-iki előkészítő gyűlésen résztvevő illusztris iparos vezetők egyhangú lelkesedéssel határozták el és proklamálták a Magyar Iparosok Országos Egyesületének megalakítását, melynek határnapját december 10-re tűzték ki. A nagygyűlés munkatervének előkészítését nyomában október 22-ike után meg is kezdtük, de látva azt, hogy ilyen nagy horderejű és országos jellegű intézmény pontos és kifogástalan munkálataihoz az idő igen rövid, úgy döntöttem munkatársaim és iparosbarátaim véleményei alapján, hogy a december 10-re kitűzött gyűlést 1940. január hó második felében fogjuk megtartani.

— A gyűlés elhalasztásánál figyelembe kellett vegyük, hogy a jelentkező városok iparosságának egy része kérte, hogy közvetlen a karácsony előtti időről halasszuk el a gyűlés napját,

mert ilyenkor mégis nagyobb munkaalkalom van, amit az iparosság ki kell használjon az amugyis rossz munkaviszonyok közt.

— Több helyről kérték a gyűlés elhalasztását azért is, mert ünnepek előtt rengeteg vásár van melyen, az iparosság nagy része részt szokott venni és mivel csaknem minden városból 10—15—25, sőt 50 kiküldött érkezését jelentették be vidéki tagozataink, a jogos és indokolt kéréseket figyelembe kellett vegyük.

— Az alapszabálytervezet sem készült el úgy, hogy azt a bizottság tagjainak kellő időben szét lehetett volna küldeni ártanplmányozás és hozzászólás végett. Ma már ez is készen van teljes egészében

és néhány nap múlva a bizottság is összeül, hogy az alapszabályt végleges formába öntse és a nagygyűlés elé vigye jóváhagyás végett.

— A fentiek alapján mindenki beláthatja és megértheti, hogy egy ilyen nagy horderejű munkát követel, mert ez alkalommal egy olyan gyűlésnek az előkészítése tökéletes és teljes iparos intézmény megalakításáról és életrehívásáról van szó, mely intézmény Erdély és Bánság magyar iparosságának gazdasági létérdekeit, továbbá szociális és kulturális igényeit lesz hivatva kielégíteni és szolgálni.

— Egyben meg kell emlékezni arról az egyöntetű, lelkes megnyilvánulásról is, mely a kibocsátott meghívók nyomán válaszként érkezett be a Magyar Népközség központi irodájába. Erdély, Bánság és Kőrösvidék minden városának iparossága egy szívvel és lélekkel jelentkezett nagyszámu küldöttel utján a nagygyűlésre, kifejezve azt, hogy végre komoly és alkotó munkában szeretnének résztvenni a Magyar Iparosok Országos Egyesületének keretei között.

— Végül pedig arra kérem tagozataink és az iparosság vezetősegeit, hogy a még hátra lévő idő alatt hassanak oda, hogy a januári nagygyűlésen minél több iparos vegyen részt, mert ezen a napon jövőjük felett fognak dönteni.

Vendégenkét két leit fizetnek a szórakozóhelyek zeneszerzői díjban

A zenés nyilvános helyiségek által a román zeneszerzők társaságának fizetendő díjak összege állandó vita tárgya volt a helyiségek tulajdonosai és a zeneszerzők egyesülete között. A pénzügyminiszterium most a hivatalos lap utolsó számában rendeletet tett közzé és

szabályozza úgy a főváros, mint a vidék részére külön a fizetendő zenedíjakat.

Eszerint a megyei székhelyeken és a törvényhatósági városokban a műsoros előadásokat tartó helyiségek (varieték, bárók, tánchelyiségek) minden fogyasztó vendégtől 2 leit szednek a zeneszerzők egyesülete által kiadott jegyek alapján, azonban legálább havi 3300 leit minden esetre kötelesek fizetni. Az első osztályú éttermek és kávéházak havi 1440 leit, másodosztályuak 1100 leit, a harmadosztályuak 660 leit és a negyedosztályuak havi 330 leit fizetnek. A megyei városokban első osztályú helyiségek havi 440, másodosztályu havi 330 lei zenedíjat fizet. Falusi községekben érvényben maradnak a zeneszerzők egyesülete által eddig megállapított díjak az állandó zenés helyiségekre.

Nem esnek zenedíj alá a népies táncalkalmak, amelyeket nappal, nyílt helyen, az iskolák, vagy a község háza előtt belépődíj nélkül tartanak, népies jellegű zene mellett. A helyiségek osztályba sorozását helyi bizottságok végzik a megyei székhelyeken. A bizottság egyik tagja a kereskedelmi kamara által kijelölt vendéglős, vagy kávé és zenét alkalmazók közül, másik tagja a zeneszerzők egyesületének a képviselője. A beosztást a zeneszerzők egyesülete csinálja és

az érdekelt helyiség tulajdonosával ajánlott le-

vélben, a kereskedelmi kamarával pedig beadványban közli.

Ha az érdekelt nem fogadja el a beosztást, 5 napon belül a kereskedelmi kamarához fordulhat panaszával. Ez további 5 napon belül ülésre hívja össze a helyi bizottság fentebb megjelölt két tagját és ha ezek megegyeznek egymásközt, a felleendő jegyzőkönyv alapján 5 napon belül értesítik a beosztás jogerössé válik. Ha ellenben a két bizottsági tag nem tud megegyezni, akkor a kereskedelmi kamara az ügyet a bucarestii központi bizottsághoz terjeszti fel, amely a bucarestii kereskedelmi kamara mellett működik. Ennek a tagjai a bucarestii kamara elnöke, a kultuszminisztérium egy képviselője, a zeneszerzők egyesületének három megbízottja, a Sfatul Negustoresc és a központi élelmezési szindikátus egy-egy megbízottja. Ez a bizottság havonta egyszer, de esetleg többször is összeül. Határozatát a kihirdetéstől számított 5 nap alatt közli a felterjesztő kereskedelmi kamarával és a zeneszerzők egyesületével. A megyei kamara pedig 5 napon belül közli a most már jogerössé határozatot az érdekelt vendéglőssel. Amíg ez az eljárás tart, a helyiség a zeneszerzők egyesülete által megállapított osztálydíját köteles fizetni. Végleges döntés után kiegyenlítésnek van helye. A tárgyalásra nem kapnak idézést az érdekelték és távollétükben hoznak határozatot.

Rádió készítőek, csillárok,

villanyszerelés és javítás legolcsóbban

SCHWARCZ ÁRPÁD

elektrotechnikusnál Arad, Ioan Petran 1.

A hadseregfelszerelési bónok jegyzése

A hadfelszerelési bónok jegyzésének megszerzésére alakult kezdeményező bizottság a részvénytársaságokat s néhány jelentősebb kereskedelmi és ipari vállalatot közvetlenül hívott fel a hadseregfelszerelési bónok jegyzésére.

„Gazdasági fellendülésünk csak annak a szilárd akarata, hogy megőrizzük a békét”, — mondotta uralkodónk egyik beszédében. Mindannyiunkat áthat a bölcs szavak igazságának tudata: ki kívánna jobban a békét, mint a kereskedők, gyárosok, iparosok? És ha kívánjuk, idejében kell meghoznunk minden eshetőséggel szemben a béke biztosítására és megőrzésére követelt áldozatokat.

Ha azt óhajtjuk, hogy hazánk békés semleges-ségében megmaradjon, hadseregünket el kell látnunk a legmodernebb felszereléssel, hogy érdekeinket megvéddesse.

Az eddigi tapasztalatok megmutatták, hogy veszély esetén az államok és különösen a kis országok, biztosan csak sajátmagukra számíthatnak, az áldozatkészségük mértékére és szolidaritásukra határoznak megvédésében.

Eppen ezért az aradi kereskedelmi és iparkamara azt a nyomatékos felhívást intézi Aradváros és megye összes kereskedőhöz és iparosaihoz, hogy anyagi helyzetüknek megfelelően siessenek hadfelszerelési bónokat jegyezni. Nincs itt az ideje annak, hogy összehasonlításokat végezzenek, ki mennyit adott már, hanem egymást múlják felül abban, hogy minél többet adjanak. Azokat, akik kevesebbet adnának, mint amennyit körülményeik megengednék, kénytelenek leszünk az összeg kiegészítésére felhívni, mert a végső eredménynek méltónak kell lennie az elért kívánt hazafias célhoz.

ELSŐ LECKE AZ UDVARLÁSBÓL

— Tegyük fel, hogy ön szerelmet vall egy hölgynek, mire az így szól: „Uram, nem tudom elhinni, hogy igazán szeret”. Mit felel ön neki erre?

— Ezt felelem: „De kisasszony, csak nem képzeli, hogy ilyen eszéktől hazudni fogok?”

Felülvizsgálják a szövetkezetek forgalmi-adó mentességének jogosságát

A pénzügyminisztérium 328.783—1939. sz. alatt rendeletet adott ki, amely szerint a szövetkezeti törvény 156. szakasza bizonyos mentességet és kedvezményt biztosít a szövetkezeteknek a forgalmiadó fizetésénél. Ezt a kérdést azonban később a forgalmiadótörvény 9-ik szakaszának módosításával olyképpen szabályozták, hogy a forgalmiadómentességet csak azok a szövetkezetek élvezhetik, amelyek száz százalékban megfelelnek az alábbi követelményeknek: 1. Szervezésük a szövetkezeti törvény által megszabott keretek között kell történi. 2. Tagjai falusiak, vagy pedig a forgalmiadótörvény által kisiparosoknak minősített mesteremberek. 3. A saját gazdaságuk, vagy pedig annak a gazdasági körzetnek, illetve vidéknek a termékeit hozzák forgalomba, amelyben működnek. 4. A szövetkezeti tagok mellett ne legyen 15-nél több alkalmazottjuk és ne dolgozzanak 10 lóerőnél nagyobb gépi erővel. Azok a szövetkezetek, amelyek nem felelnek meg ezeknek a követelményeknek, kivétel nélkül forgalmiadó alá esnek és a pénzügyigazgatóságoknak haladéktalanul meg kell tenniük a szükséges intézkedéseket a forgalmiadó behajtására. A pénzügyminisztérium ezért a szövetkezetek helyzetének felülvizsgálására utasította a pénzügyigazgatóságokat és elrendelte, hogy minden egyes szövetkezet helyzetéről külön jelentést tegyenek.

SAJÁTSÁGOS.

Mazsolához odalép az uccán egy perselyes hölgy és azt mondja:

— Kérek néhány lelt a szegény gyermekek számára.

Mazsola megcsóválja a fejét és így szól:

— Sajátságos, több mint husz éve hallok ezt. Hát sohasem fogtak felmenni azok a gyermekek?

A nyersanyagellátás országos megszervezését és a behozatali engedélyek kiadásának decentralizálását kívánja a bányási ipar és kereskedelem

A temesvári iparkamarában nagyfontosságú megbeszélés volt, amelyen Márta Alexandru dr. királyi helytartó is megjelent. Az értekezleten az érdekképviseletek vezetői a széktartó elé tárták a gazdasági élet időszerű kérdéseit és kívánságait. Ennek során a temesvári fakeskedők egyesületének elnöke, Ionescu Zaharie rámutatott azokra a nehézségekre, amelyekkel a fakeskedőknek a vagonhiány következtében meg kell küzdeniük. Ettől függetlenül a kirakodó álmások hiányos megvilágítása és a kirakodásra rendelkezésre álló idő rendkívül rövidsége is súlyos károkat okoz a fakeskedőknek. Nagy figyelemmel hallgatta végig a királyi helytartó az importörök által előterjesztett sérelmeket is. A felszólalók rámutattak arra, hogy a Bánság részére kiosztott importkvóták teljességgel elégtelenek és lehetetlenné teszik a fejlett bányási ipar

nyersanyaggal való ellátását. Temestartomány területén az összlakosság közel 10 százaléka él, ezzel szemben az importkvótáknak alig 2 százaléka kapja a Bánság. Giurcaneanu ezredes, iparkamarai elnök is a nyersanyaghiány kérdésével foglalkozott. Megállapította, hogy az egyedül megoldást a nyersanyagellátás országos megszervezése jelentené központi kormánybiztosság felállításával. A jelenlegi helyzet a nemzetgazdaság gyökeres átszervezését teszi szükségessé, miután a nyugati háború a semleges államok gazdaságát sem kíméli. Henz József nagykereskedő a nyersanyagellátás és az árubehozatal kérdésében azt javasolta, hogy az importengedélyek kiadásának decentralizálásával és a széktartóságok mellett felállítandó külön hivattallal oldják meg a kérdést.

Az ipari termelés öt éves terve a teljes önellátás elvén fog alapulni

Megírtuk, hogy Tatarescu kormányprogramjának élén a mezőgazdaság és ipar öt éves tervének kidolgozása áll. Míg azonban a mezőgazdasági termelés terén már korábban történtek előkészítő lépések a tervgazdasági program felállítására érdekében, az ipari termelés terén a tervgazdaság szükségességének hangoztatásán eddig nem jutottak tovább. Most azonban a nemzetközi helyzet, a külkereskedelem összecsugordása, a szállítási kockázat, a nyersanyagok kivételének külföldi tilalma halaszthatatlanná tették, hogy az ipari termelés zavartalanágát és gazdasági egyensúlyát intézményesen biztosítsák. Az említett öt éves terv, amely azonban rö-

videbb idő alatt is megvalósítható, olyan formában akarja átszervezni a romániai ipart, hogy saját erejéből tudja ellátni a belföldi szükségletet. Nagyarányu iparosítási korszakot jelent az öt éves terv, amelynek keretében igyekezni fognak lehetőleg minden fogyasztási cikket belföldön előállítani, hogy az ország ne szoruljon behozatalra. Ennek érdekében az állam gondosan ügyelni fog arra, hogy megakadályozza a belföldi tőkeparazitást olyan beruházásokba, amelyek nem használhatók fel kellően a termelés fokozására. Az ipari kedvezményeket hirtelen ezentúl csak olyan új alapításokra és üzembővítésekre fogják megadni, amelyek jelenleg importált és belföldön elő nem állított cikkek termelésére szolgálnak. Az öt éves terv kötelező módon előírja majd az ipari termelés legmesszebb menő racionalizálását. Ez azt jelenti, hogy a gyárakat specializálni fogják bizonyos cikkek gyártására, viszont a minél kisebb költséggel való tömegtermelés érdekében az egymást kiegészítő gyárak termelését összpontosítani fogják. Felülvizsgálják majd ezzel kapcsolatban valamennyi gyár termelőképességét, amelyet köteles lesz mindenkor maradéktalanul kihasználni. Az öt éves terv nem fogja megengedni, hogy a termelési és kvóta elosztási okokból egyes gyárak szüneteljenek, vagy végleg leálljanak, amint az a kartellvállalatoknál nagyon gyakori eset. A termelés általában szigorúan a fogyasztáshoz fog igazodni. Ebben a vonatkozásban az öt éves terv rendezni fogja a készlettartás, a nyersanyagokkal való takarékoskodás, a belföldi szükséglet bizonyos sorrend szerinti kielégítésének, az ipari termelés közös finanszírozásának és az eladás megszervezésének kérdését is.

FELESLEGES SZÖRSZALHASOGATÁS

A gyaluvári Iparos Olvasókör elhatározta, hogy társasvacsorát rendez és evégből összegyűjtöttek 10.000 lelt és átadták a vendéglősnek, aki szintén olvasóköri tag, hogy ebből lássa el a vendégeket.

A társasvacsora után felszólították a vendéglőst, hogy számoljon el.

— Mit számoljak el, — mondja — elment a pénz.

— Na ja, de mire ment el?

— Hogy-hogy mire ment el? Kellott két mássa liszt.

— Azt a malomtulajdonos küldte ajándékba.

— Kellott egy mássa hus.

— Azt a méssáros küldte ajándékba.

— Kellott ötven kiló cukor.

— Azt a fűszeres adta.

A vendéglős erre dühösen az asztalra csapva ordította:

— Hát só, meg paprika nem kellett?

JUHÁSZ

vasöntöde és gépgyár

Arad, Str. Abatorului 1-9. Telefon 1666.

Gépöntvények. Kereskedelmi öntvények. Motorok, gőzgépek, ipari- és mezőgazdasági gépek gyártása, javítása. Fagáz- és szengáz. regenerátorok gyártása, motorok alakítása, fa- és szengáz tüzemre. Üveggyári formák és gépek, fogaskerek.

Az ősi iparos céhek rendezik meg február 3-án az aradi iparosbálát

Mesterköteny viselése lesz kötelező a céhbeli mulatságon.
„Ősi” meghívót bocsátott ki a céhbeli rendezőség és minden adakozó „kutyabőrös” oklevelet kap.

„Reinhart főcéh-mester urunk parancsainak ellenszegülni senki se merészkedjék”

November végén, mintegy három héttel ezelőtt népes igazgatósági ülést tartott az aradi Iparos Otthon abból a célból, hogy a jövő év farsangján, február 3-án megtartandó aradi iparosbál megrendezése ügyében hozzon határozatot. Az igazgatósági ülésen az az állásfoglalás alakult ki, hogy a jelenlegi szomorú általános helyzetre való tekintettel, valami ötletet kellene produkálni, hogy az iparosbál sikerét biztosítani lehessen. Az iparosbál ugyanis az aradi Iparos Otthon életében nemcsak társadalmi, hanem anyagi szempontból is igen fontos intézmény. Az évenként megrendezett bál jövődelmére ugyanis egyenként fontosabb tétel az emberbaráti intézmény évi költségvetésében.

A kérdéshez lapunk szerkesztője, Némény Gábor is hozzájárult. Javasolta, hogy rendezze meg az Iparos Otthon ezt a bálát a régi céhvilág szertartásait minél több humoros külsejűek kö-

zöpette. Javaslattevő eladta, hogy ezeknek a kedves külsejűeknek életrekelése nemcsak a jókedv felkeltésére volna alkalmas, hanem komoly belső tartalommal is bírna. Kifejezésre juttatná, hogy bár a helyzet nem változott, mert hiszen az iparosság ma is oszlopa a gazdasági életnek, mint hajdanán, de míg az elmúlt évszázadok folyamán azt, — hogy úgy mondjuk, — hivatalosan is elismerték, ma, — sajnos, — csak a terhek és nem a jogok osztogatása az iparosok osztályrésze. Hogy a céhvilág idején olyan nagy tekintélye volt a kézműiparos társadalomnak, kizárólag annak az ősi intézménynek érdeme.

As Iparos Otthon igazgatósága örömmel fogadta az indítványt és egyhangú határozattal kijelentette, hogy a bálát a céhvilág tréfás felmondásának keretében fogja megrendezni, a javaslattevőt bizva meg a szükséges előmunkálatok végzésével és irányításával.

Megjelent a céhbeli meghívó

Az előkészítő munkálatok az igazgatósági határozat kimondása után azonnal meg is kezdődtek és néhány nappal rá már el is készült a kedves külsejű meghívó, mint első esakója a régi céhvilág egy éjszakára tervezett újjáélesztésének.

A meghívó magyar szövegét teljes egészében alábbiakban közöljük:

ÜDV AZ OLVASÓNAK!

A rad városának ősi Iparos Céhét tudatá-Tevékenységek, melyet ők Mestersé-ban, mely nagy jelentősége van azon-gyuk gyakorlása által folytatnak, a tudatában azon ditsőséges Multnak, melyet ősi Czéheik Traditioi representálnak,

szokásos évi Vidám Összejöveteleket, amely az Urnak 1940-edik esztendőjében szintén Februárius havának 3-dik, azaz Szent Balás napján megyen végre, a Czehbéli Világ jegyében megtartandi elhatározzák.

Jól véssé tehát eszébe a nyállyas Olvasó, hogy megjelölt napon Arad városában

az Iparos Mesterek Asylumjában, azaz vagyis Otthonnyában

ezen Institutio humanitarius fundusa javára olyan Mulacság lesz, mely sem Aradon, sem másutt soha még nem vala, miért is ezen okból azon megjelenni és annak sikerét, vidámságát, valamint az azon való ételek és italok fogyasztását előmozdítani ne terheltezzék, de azt az szerfölött fontos kötelességének tarosza.

Mi, az aradi Iparos Czehék vezető Mesteri Garantiát vállalunk, hogy kinek jó gyomra, s nem egészen üres pénztartó Zatskója legyen, sem ételben, sem italban nem szűkölködjön, de azt még az észbeli gyönyörűség, azaz lelki épülés, vagyis a lélek és Szív Mulattatásáról is kellő gondoskodás történjék. Mi Garantiánkban azonban ére vagyunk, Kí a Mi Vidám Czehbéli Összejöveteleinkön megjelennik, tarosza tartozó kötelességének, hogy

Szabályainkat, melyek Fő Summáját alább agyuk, betarcsa és azok ellen vélelni ne merészkegyék.

1-ször, Minden iparos Résztvevő, légyen az kis Mester, avagy Gyáros, tartozik selyát Szak-

mája szerint való kötenyt, vagy Zubbenyt felvenni és mi Mulacságunkon viselni, mert imigyen adatik Tiszteességtétel az iparos Mester betsületes, hasznos és alkotó kékézi munkájának.

2.-odszor, A jelenlévő Dámák, Asszonyságok és Leányzók mulattatása himes Beszéddel, avagy Tánzzal, kinek-kinek Tudománya és Ké-vánsága szerint igen fontos Kötelesség.

3.-adszor, Reinhart Gyula Fő Czeh Mester Urunk ezen Mulacság legfőbb Feje és első Em-ber Arad városának iparossai között. Ő pa-rantsol a Mulacságon mindenkinek. Olyan nagy Ur léssen Ő ezen estén és écczakán, hogy olyan nagy Urak és Parantsolók csak a céh-béli Világ nagy Czeh Mesteri között találta-tának. Mára ilyen nagy Ur sem Aradon, sem másutt nem fordul elő. Ő parantsának ellen nem szegülni nyomatékosan ajánlatos leszen.

Czehbéli Mesterek megiasák a jó bort

Tuggyák, hogy vigadai Orvoság, s nem Hóbort.

Csak, hogyha iszogacs, s aztán iszol esment.

Minden Kortyintásnál dícsérjed az Isten.

A MULACOSÁG RENDI.

1-gy. Előjön Horváth József Mester Tár-sunk és Prologust mond. Ekes Rimékben a régi czehbéli életet fogja ditsóiteni.

2-tő, Előjönnek a régi Világ Vándorló Mes-terlegényei. Dalokat énekelnek és elmondják, mely Életük vala több száz Éveknek előtte.

3-rom, Lessz még egy tsomó más Játék és Vidámság amit a Rendezők most még nem akar-nak kibeszélni. És maga Szeméjében elé fog jóni Reinhart Gyula Fő Czeh Mester Urunk. Hogy Ő mit mond és mit tsinál, azt még a Ren-dezők se tuggyák.

Olvasó Testvér! Ha Neked nem volt elég, amit fentiekből a' Fejedbe szedhetél, vedd számba. Hogy a mulató Vendégek

több mint ezer értékes ajándokot nyeren-denek az ujmódi Tombolán.

Hogy ezen ajándokok között szerepelnek az aradi Czehék nagy mértékben betses és értékes Aján-dokai. Egy Háló és egy Ebédő Szobára való

Butor, valamint Baba, mely esz, isz és énekel és a' Többi és a' Többi. Leszen Bor-, Teja-, Fekete-kávé-, Czukrasz és pezsegő Bor-sátor. Kinek jó belső Részel vagynak, igen fogja kívánni az ujmódi vatsorázó Sátorban való tartózkodást, mert itt Reinhart Gyuláné Asszonyunk és Ő Asszonytársi kévés pénzért bőséges finomságokkal látták el az éhes Vendéget.

Belépő díjjak: Tsaládi Bileta 3-rom Személyre 150 rhénus forint, azaz leu. 1-gy Személy-re 50 rhénus forint, azaz leu. Mihez ingyen Teja jár.

Minok ellenében; Czigányok czinczogni, Ven-dégek kunczogni fognak, s nagy Heje-huja, s Dinomdánom leszen kiválóságos virradatig.

Isten áldja a tisztas ipart!

A meghívó papírját a modern butoriparban használatos villanypermetező eljárás igénybe-vételével sikerült „antik”-ká varázsolni. A mo-dern technika pillanatok alatt elvégezte az idő vasfogának többszáz éves munkáját: szomoruan sárgul a meghívó csipkézett széle, mintha a fe-hér papír valóban úkapáink idejéből való vol-na. A szöveg kézírásos. Borhegyi Károlynak, az ismert aradi könyvnyomtatás szepírói képessé-gét dícséri. A fejezetkezdő betűk és a kiemelt részek piros színezésűek, míg maga a szöveg barna, mert hiszen ezt a színt kapja a fekete tinta, ha századokan keresztül disszlik a papíron. A meghívó nyomdai előállítását a Kállai könyvnyomda gondos munkája.

Az aradi iparosbál előkészítő munkájának másik kedves rekvizituma a diploma lesz, amely a napokban hagyja el a sajtót. Ez az oklevél szintén a régi világ okmányait igyekszik miniel-ni. Pergament papírra készült, amely egy kis jóakarattal epugy zírgethető, mintha valódi kutyabőrrel való volna. A diploma szintén két színben készült. Ezuttal azonban fekete és piros ez a két szín, mert a finom kiállítású kutyabőrös okmányokat nem tintával írták, hanem tussal festették és ez a nemes festékanyag nem bar-nult el az idő folyamán. Az okleveleket a tisz-teletjegyek pótlásul alkalmazza az aradi iparos-bál rendezőség. Azok kapják meg, akik adomá-nyaikkal hathatósan támogatják a nemescélú intézményt. Ezt a körülményt a rendezőség nem is titkolja, mint az oklevél alább közlendő hu-moros szövege napnál fényesebben igazolja. A diploma másik nevezetessége az aranyzsinóron függő „ősi petsét”. Gyönyörűen megmunkált faházikóban diszeleg ez a „petsét”, hogyha az adomány kellő „sullyal” bír, de kisebb összeg adományszerzése esetén is függőpecsét díszíti a diplomát, csak hogy nem faladikóban, hanem aszerény papír-alapon. A célt igyekszik szolgál-ni az a körülmény is, hogy házi kezelésben állí-tottuk elő régi recept alapján a céhbéli oklevélnél alkalmazott pecsétviaszot is. Tompa záldesbar-na színt nyertünk így. Lehet, hogy nem olyan szép ez a szín. mintha a viasz valamely külföldi gyárban készült volna, de garantáljuk, hogy sokkal jobb minőségű és ami a legfontosabb, lényegesen olcsóbb is volt.

A „rég” oklevél betűinek és rajzainak el-készítése szintén Borhegyi mester műve, a kö-nyomdai előállítás a Kállai nyomda munkája, a körtefából, illetve dítfából készített pecsét-do-bozok Fock Gábor. Jónévi aradi esztendőlyos-mester műhelyéből kerültek ki. Céhünk „ősi” pe-csétjét latin fogalmazásban a Karczag és Pili cég, magyar fogalmazásban pedig Csáky Gyula vésnök üzeme készítette.

AZ OKLEVÉL MAGYAR SZÖVEGE.

Mimagunk, mint az aradi Iparos Mesterek-nek az ősi czehbéli Szabályok és Traditioi sze-rént való legfőbb Representariussai Istannek ne-vében idvezeljük ezen legkissebbik Petsétünkkel ellátott Diploma érdemes Olvasóját és Hirül agy-gyuk Mindeneknek, kiket illet, hogy

Testvérünket legjobb Hitünk a Tudomásunk sze-rént, valamint a' Reánk ruházott Hatalmunknál fogva

az Iparos Mesterek Baráttya

Titulus viselésére feljogosítunk, Őt ezen megtisz-telő Névesséttel örök Üdökre ellátván.

Történt pedig fönthebbi megtisztelő Titulus Donatio azon Okbul, hogy Nevezett Testvérünk vagy a' Mulban, vagy a' Jelenben, avagy pedig

az eljövendő Üdőkben az Aradi Iparos Mesterek Asylumjának, azaz Otthonnyának javára Pénzes Zacskójának degesz, avagy kevésbé degesz Alapottya arányában gazdag Pénzbeli Donatit ad, ad, avagy adand.

Miután Titulus Donationkat kellő innepélyességgel elvégezték, megállapították, hogy a Mesterek, mint az a Multban ősi czéhbéli Szabállyaink szerént mindenkor történt, Jelenben is elismerik és jutalmazták az igazi Erdemet.

Kelt Aradon az Urnak 1940-edik Esztendőjében Febr. 3-dik napján.

Reinhart Gyula Fő Czéh Mester.

Zombory Gyula Collateralis Fő Czéh Mester.

Bakács Miksa Czéh Notárius.

A RÉSZLETES PROGRAM MEG TITOK.

Mint a fentebb leközölt meghívó is igazolja, a februári aradi iparosbálnak céhbéli műsora is íssz. Ennek a műsornak nyilvánosságra hozatalát azonban csak a bál után eszközölhetjük, mert a rendezőség szigorú titoktartást rendelt el az ügyben. Ugy képzeljük el ezt a céhbéli szertartást, mint a gondos szülők a karácsonyfa ünnepét. Napokig disztik minden széppel és minden jóval a szép, zöld fenyőfát, de csak a szent karácsony estéjén mutatják meg a gyerekeknek. A különbség az, hogy az iparosság céhbéli szertartásainak előkészítő munkája nem napokat, hanem heteket vesz igénybe és nem egy házaspár szorgalmas munkáját igényeli, hanem egy egész működő aparrátus lelkes tevékenységét. Annyit azonban elárulhatunk, hogy a működő szinészek között legnagyobb szerepe Reinhart Gyula elnöknek lesz. Ősz elnökünk az Otthon érdekében derűs jókedvvel végigcsinálja ezt a farsangi mókát is.

MUNKABAN A BALI MŰHELY HÖLGYEI

Az Aradi Iparos Céhek Bálja soha nem látott új módszerhez nyul, hogy sikert érjen el, de nem hanyagolja el azért a régen bevált módszereket sem. Az Iparos Otthon hölgybizottságának bál műhelye idén is lelkes szorgalommal működik a hét három estjén már október óta. Készítik az iparművészeti kreációkat, amelyek az iparosbál tomboláját olyan népszerűvé tették. Idén is több mint ezer tombolatárgyat fog eredményezni ez a bál műhely. Ezuttal azonban beleszólnak a hölgyek munkájába a férfiak is. Értékes ajándékok kerülnek majd ki a különböző „céhek” műhelyeiből is, hogy fokozzák a tombola iránti érdeklődést és a tekintélyes pénzszerzést, amelyet azok az Iparos Otthon intézményének jövedelmeznek.

Minden üzem köteles légvédelemről gondoskodni

A légügyi minisztérium légvédelmi osztálya hirdetményt bocsátott ki, amelyben a törvény 13-ik szakaszára hivatkozva kijelenti, hogy az összes minisztériumok, autonóm vállalatok, kormányzósági, megyei, törvényhatósági városi nyilvános intézmények, az összes ingatlanulajdonosok, a nyilvános helyiségek, ipari és kereskedelmi vállalatok, bármifajta lerakatok, továbbá a társulatok és egyesületek stb. kötelesek, hogy helyiségük, ingatlanuk, személyzetük, berendezésük és felszerelésük légi támadás elleni védelmét saját költségükön megszervezzék. Ennek a beszerzésnek állandó jellegűnek kell lennie és mindenkor készen állania, ha riadó jelet adnának. Különösen a világítás eltakarására vonatkozó rendelkezések betartására hívja fel a figyelmet a körrendelet, ami kék papírral történhet meg. Az ellenőrző közegek úgy az iparvállalatoknál, mint a magánosoknál megkezdik a légvédelmi és a fény elrejtési berendezések ellenőrzését. A kihágások büntetése 6 hónaptól 2 évig terjedő fogház és 5—20.000 lei pénzbüntetés. Légvédelmi árukat csak előzetes engedélyezés alapján lehet árusítani.

RENDŐRSÉGEN

- A feleségem tizennégy nappal ezelőtt eltűnt.
- És miért csak most jelenti be az esetet?
- Mert azt hittem, hogy az egész csak álom.

EMIGRACIÓBAN.

Egy lengyel emigráns megérkezik Abessziniába és rögtön megszólít egy bennszülöttet:

- Mondja, hol van itt a sóhivatal?
- Az mire kell?
- Hát ha panaszkodni akarok...

Közülést tartott a Vendéglősök Szindikátusa

Uj törvényes rendezés előtt a zenészsindikátus és a vendéglősök jogviszonya

Pénteken délután az Iparos Otthon emeleti helyiségében tartotta rendkívüli közgyűlését az aradi és aradmegyei Vendéglősök Szindikátusa. Mohor Ilie elnök nyitotta meg a közgyűlést, a melyet azért hívtak egybe, hogy a szindikátus tagjait érintő függő ügyekről beszámoljanak. Elsőnek Hagyó József előadó vázolta a zeneszerzői jogdíjak terén a zeneszerzők egyesületének újabb a minisztériumnak tett előterjesztése folytán előállott helyzetet. Beszámolt az előadó arról, hogy legutóbb Todor Nicolae a szindikátus titkára, majd Bojinca Cornel dr. temesvári ügyvéd, központi ügyész folytatott megbeszélést az ügyben a zeneszerzők képviselőivel a minisztériumban. A Bucurestben folytatott tárgyalások eredményeként a jelenlegi helyzetet az új törvény életbeléptéig meghosszabbították.

A javaslatnál, amelyet különben rövidesen a törvényhozó testület elé terjeszt a minisztérium, tekintetbe vették a vendéglősök szindikátusának kívánságait. A javaslat területei szempontból két csoportra osztja fel az országot. Az első csoportba tartozik Bucuresti, míg az ország összes többi városát és községét a második csoportba sorozták. A tagdíj utáni kulcs tekintetében hat osztályra oszlanak az ország vendégipari üzemei.

Hagyó József felhívta a tagok figyelmét, hogy a törvényes rendelkezések értelmében az üzemekben hangversenyző zenekarok minden tagja zeneszindikátusi tag kell legyen. Továbbá a törvény előírja a kötelező szerződés kötést a tulajdonos és zenekar között. Amennyiben

megállapítást nyer, hogy a zenészek nem tagjai a zeneszindikátusnak, illetve nem áll fenn bizonyított szerződéses viszony a vendégipari üzem tulajdonosa és a zenészek között, 5—20 ezer leig terjedő pénzbírságot vetnek ki.

Ezután Horváth József elnök szólt fel, aki beszéde során általános beszámolót adott. Megemlítette a szindikátus gyenge anyagi helyzetét. Kérte a közgyűlést, hogy adja meg a felhatalmazást a vezetőségnek kereskedelmi vállalat alapítására. Ennek szükségessége a szindikátus szempontjából rendkívül szükséges, mivel a pártoló tagok hozzájárulási nagymértékű csökkenést mutatnak, javarészen pedig teljesen megszűntek. Végül ismertette a szindikátus működését tagjainak érdekében, így a falusi italmérés engedélyek árvereztetésének elhalasztása, továbbá a játékok látványossági adójának törlése, valamint az újabb forgalomba hozott cujka vásárlása alól a tagokat felmentették. Sikert elérni azt is, hogy az Astra-gyár környéki italmérési helyiségeket ne helyezték el. Caracioni Dumitru, Lapusca Teodor, Kohn Vilmos és Hegedűs József felszólalásai után a közgyűlés befejeződött.

Ugyancsak pénteken délután tartotta meg közgyűlését a Vendéglősök Otthona, amelyen az általános vagyoni helyzetről számoltak be. Elhatározta a közgyűlés, hogy a Miron Costin-ucca 5. szám alatti házat, amely az otthon tulajdona, eladja, vagy pedig új ingatlan építésére teszik meg a lépéseket.

A belföldi ipari közszükségleti cikkek megengedett haszna

Az új spekulatortörvény úgy rendelkezett, hogy azoknál az iparvállalatoknál, amelyek közszükségleti cikkeket gyártanak, az előállítási árhoz számítható haszon, le egészen a kicsinybeni kereskedőig, összesen nem lehet több 10%-nál. Kivételt tett ez alól a törvény életbe lépése előtt, tehát november 18. előtt vásárolt árukra nézve, amelyeknél megengedte, hogy a nagykereskedők ezeket december 6-ig még 5%-ig menő haszonnal árusíthassák és ehhez hozzáadhatják a nagykereskedelemben megengedett költség-tételeket, mert különben veszteséggel kellett volna értékesíteniük a raktárokon levő ilyen árukat. Az idő aránylag igen rövid volt. A következőkben az lett, hogy a nagykereskedők igyekeztek minél sürgősebben kiárusítani és természetesen

tartózkodtak egyelőre minden újabb vételtől. Minthogy ez egyfelől az iparvállalatok munkájának a folytonosságát gátolta, másfelől azonban a készleteket nem is lehetett eladni a kiszabott idő alatt, a nemzetgazdasági minisztérium a szakképviselők közbenjárására meghosszabbította december 31-ig az eredetileg december 6-ig szóló engedélyt. Ennélfogva a nagykereskedők azokat a közszükségleti gyártmányokat, amelyek igazolhatóan november 18. előtt vásárolt, december 31-ig 5% haszonnal és költségeik hozzáadásával árusíthatják tekintet nélkül arra, hogy a termelési költség és az ő beszerzési költségük között milyen százalékot számított fel a gyár.

Négy lei 50 bani a petróleum maximális ára Aradmegyében

A nemzetgazdasági minisztérium a hivatalos lap szombati számában rendeletet tett közzé a petróleum árának országos maximálásáról. Minden megye székhelyére nézve külön van meghatározva a petróleum ára aszerint, milyen messze esnek a petróleum forrásoktól.

A petróleum maximális ára a finomító gyárnál egységesen 2 lei 75 bani kg.-ként

a rendelet szövege szerint és literenként a rendelethez fűzött táblázat szerint 0.825 sűrűség mellett. Ennek az alapárnak megfelelően, megyei székhelyeken a kicsinybeni literenként ár 3.50 leitől 4.50 leig váltakozik.

Temes, Arad, Krassó megyék területére a kicsinybeni maximális eladási ár literenként 4 lei 50 bani, Szörénymegyében 4 lei.

A kereskedő, aki ennél többet követel, spekulatortörvényt követ el és ennek megfelelően büntetendő. Azokban a városokban, ahol helyi taxa terheli a petróleumot, ezt a maximális árhoz hozzá kell adni.

A megyei községekben előláróság állapítja meg az illető község területére a kicsinybeni eladás maximális árát,

még pedig kiindulva a megyei székhely árából úgy, hogy az onnan való szállítás hosszúságát és nehézségét, az ezekkel járó költségeket és a kicsinybeni eladónak járó törvényes hasznát hozzáadják. A megyei prefektúra ezeket a községi megállapításokat összhangba hozza és jóváhagyja.

Most már csak arról kell még gondoskodni, hogy a maximális árakhoz szigorúan ragaszkodó kiskereskedők olyan árban kaphassák a leraka-

tóktól a petróleumot, hogy azt szerény haszon mellett adhassák el a fogyasztónak. Mert ha drágábban kell venniük, mint eladni szabad, akkor a petróleumellátás kérdése megint csak megoldatlan marad.

A rekvirálásmentesség dacára sem forgalmas az autópia

Ismeretes, hogy az autókereskedelem forgalmának fellendítése érdekében egy évi időtartamra mentesítették a rekvirálás alól az 1939 október 25. után vásárolt személy- és tehergépkocsikat. Az autókereskedelem e rendelet életbeléptetésétől kedvező konjunktúra megindulását remélte annál is inkább, mert az árak alig 5—10 százalékkal emelkedtek, az eladási feltételek sem súlyosbodtak, tekintve, hogy egy évi hitellel is adnak el gépeket.

Szakmai körökből nyert információk szerint a várt fellendülés azonban nem következett be, egyrészt azért, mert az amerikai, angol és francia gyárak a háborús akadályok miatt egyáltalán nem, a németek pedig az új külkereskedelmi rendszer alkalmazása körül még mindig mutatnak zavarokat, amiatt csak szorványosan szállítanak — s emiatt sem választék, sem megfelelő készlet nincs a piacon, különben is az érdeklődés is igen mérsékelt.

Egyre érezhetőbb gondot okoz a Consum szerint a gumilátás is. A gumilimport a szállítási akadályok miatt szűnhet. A belföldi gyárak termelése a nyersanyaghiány miatt minimális, a német gyárak pedig közölték képviselőikkel, hogy az esetben is, ha bizonyos vitás kérdések tisztázása után ismét megindul az import, — a kocsikat gumi nélkül fogják szállítani.

FELHÍVÁS!

Miután minden vevőnk a legnagyobb gonddal, figyelemmel akarunk kiszolgálni, ezért felkérjük kedves vevőközönségünket, hogy az ünnepek előtti utolsó héten

üzletházunk összes földszinti és emeleti termeiben megrendezett kiállításunkat

lehetőleg a délelőtti órákban keresse fel, hogy a nagy tumultust elkerülhessük. Jelszavunk változatlan: „Szépet, jót és olcsót nyújtani!” Araink változatlanok és így karácsony ünnepén sehol sem hiányozhatik a legjobb és legmutatósbab üveg-, porcellán- és díszműáru ajándék.

Szabó Albert

üveg- és porcellán nagyáruháza

Tömörüljünk a Magyar Iparosok Országos Szervezetébe!

Irtó: Tompa Lajos képviselő.

Hosszu, évekig tartó reménykedés után, lehetőség nyílt arra, hogy a Romániai Magyar Iparosok országos szervezetbe tömörülhessenek.

Hónapokig tartó munka eredményeképpen f. év október 22-én Kolozsváron megtartott előkészítő bizottsági gyűlésen, impozáns keretek között bontakozott ki az a szükségszerű elhatározás, hogy csakis szervezett iparos társadalom oldhatja meg létének és jövőjének biztosítását.

Az ország minden részeiből összehíradt iparos társadalomnak arra hivatott vezetői, az egymásra találtság boldog örömeiben

egyhangulag kifejezésre juttatták az Országos Iparos Szövetségbe való tömörülésnek szükségességét.

Sajnos, az elmúlt idők alatt Erdély és a Bánság magyar iparosságának egységes szervezetét, mely központi vezetés alatt fejthette volna ki munkásságát, nem ismertük, mert nem volt.

Iparosságunk teljesen szét volt tagozódva, darabokra volt tépve, mert senki sem törődött azzal, hogy országunk eme legértékesebb gazdasági és társadalmi erőt képviselő tömegeit összpontosítsa, sorsát szíven viselje és jobb létét előmozdítsa.

Természetes, hogy ilyen körülmények között a sok megpróbáltatás következtében iparos társadalmunk gazdasági lejtőre került, ahol mind lejjebb és lejjebb süllyedve jutott abba a súlyos helyzetbe, amelyben most vergődik. A mai valóság az, hogy iparosaink elszegényedtek, lerongyolódtak és nincsen a kezükben semmi szociális intézmény, amely felemelésükre, segítségükre sietne.

De felismerve a bajt és veszedelmet a Magyar Népközség vezetői elhatározták, hogy a veszedelemnek útját állják. A Népközség megalakulásával törvényes jog adódott, hogy e község keretében működő gazdasági szakosztály mintájára iparos alosztály állítsák fel, mely hivatva lesz a régi iparos-intézmények ön-

állóságának és szerzett jogainak megtartása mellett iparos érdekeinket az élet minden vonatkozásában sikerrel előbbre vinni és megvédeni. A cél az, hogy megtartsuk mindazt, amivel ma rendelkezünk. Közös erővel gazdasági, társadalmi, kulturális téren iparosaink újra foglalhas-sák el azt a helyet, mely őket méltán megilleti.

Teleki Ádám, az iparos ügyek központi vezetője a Kolozsváron megtartott előkészítő bizottsági gyűlésen 5 pontban körvonalazta a megoldásra váró problémákat és azoknak céljait. Az első és legfontosabb ezek közül a

tanonc kérdésnek megoldása, mert ha ez a kérdés nem nyer rendezést, akkor a jövő iparos generáció utánpótlása nincsen biztosítva és egy-két évtized múlva kihalt fölben lesz a magyar iparos társadalom.

Legfőbb feladatok egyike az is, hogy tanoncainkat anyanyelvükön oktassák a szakismeretre, magyar nyelvű tanonc-iskolák felállítására, arányszámunknak megfelelőleg. A tanoncoktatás mellett a tanonc-otthonok kérdése a második igen nagy horderővel bíró ügy. Továbbképző tanfolyamokat kell életre hívni, ahol tudást visznek a vidék iparosai közé, hogy a kor haladó szellemével és az ipar modern eszközeivel ők is lépést tarthassanak.

Megoldást vár a legfontosabb és iparunk létezését biztosító kérdés is, a hitel kérdése.

A Magyar Népközség vezetősége ennek fontosságával és jelentőségével tisztában van, úgy, hogy a vidéki szervezkedés befejezte után késedelem nélkül a hitel-ügy kell az első és legnagyobb megoldandó probléma legyen. A száz iparosoknál a probléma már rég megoldást nyert, aminek hatása iparuk terén érezhető is. Hogy mit jelent a hitel, annak jelentőségével mindannyian tisztában vagyunk, hiszen nap-nap után tapasztaljuk, hogy mennyi munkavállalással alkalom nem valósulhat meg tökélség miatt. Pedig, ha egy kis tőke rendelkezésére állna a mun-

kavállalónak, az másoknak is munkát nyújthatna és így az egybe tartozó iparágak művelőinek egész sorozata munka lehetőséghez és keresethez juthatna. De a kínálkozó munkaalkalom nem következik be, mert kölcsönt nem kap, vagy ha kap, azt uzsora kamatra kapja és amit verejtékes munkája által szerzett azt tovább kell adja — a tőkéért.

Meg kell teremtsük ezt az intézetet, hogy iparosaink előnyös hitelhez juthassanak és ezáltal minden munkaalkalmat megragadva, jövedelmet és ezzel párhuzamos magasabb életszínvonalat érthessenek el.

Ezeknek a terveknek megvalósítását hivatott magára vállalni a Kolozsvárra összehívott Magyar Iparosok Országos Szövetségének alakuló közgyűlése.

A közszállítások árlejtésének új rendje.

A hivatalos lap rendeletétörvényt közöl, a mely újra szabályozza a városoknak már több ízben megadott felmentést a közszállítási törvény rendelkezései alól saját közmunkálataik tárgyában. Az új törvény szerint az utak és uccák, tehát úgy a kocsitak, mint a gyalogjárók építéséhez szükséges anyagszállításokat és munkákat, valamint a helyi hatóságok (kormányzóságok és mindenfajta községek) összes építkezései, átépítései, nagyobbitásai és javításai, bármilyen értéket is képviseljenek, a következő módon hirdendő, illetve a pályázati felhívások a következőleg adandók ki: Nyilvános árlejtési hirdetéseket legalább 12 nappal a határidő előtt a hivatalos lapban és az országban legelterjedtebb lapok közül legalább egyben közzé kell tenni, ugyszintén az egyéb szokásos nyilvánossági eszközöket is igénybe kell venni. Ha meghívás útján rendezik az árlejtést, ezt legalább 10 nappal az ajánlatok letételi ideje előtt kell kézbesíteni. Ha az első árlejtés eredménytelen maradt, vagy az eredmény nem kielégítő, az érdekelt helyi hatóságok a munkálatokat elvégeztetheti vagy saját rezsijében, vagy korlátozott számú árverelő közölt tartandó újabb árlejtés útján, vagy pedig a megrendelésnek szabad kézből való kiadása útján. Szerszámok, eszközök, gépek és gépkocsik vásárlását bármely érték erejéig szabad kézből, de a felügyeleti hatóságok jóváhagyásával kell eszközölni.

KESZTYÜ,

FÜZÖ,

SERVKÖTŐ

STEIN HÜBEL

ARAD Strada Alexandri 1 sz.

MEGOLDAS.

— Jaj, Zeiga, azt álmodtam, hogy egér van a szobában...

— És ezért felzavartál? Álmodj hozzá egy macskát is és aludj tovább.

Elsőrendű saját órajavító műhelyemben olcsó árak!

Farkas óras-mester Str. Eminescu 15.

A pénzügyigazgatóság felhívása a pénzügyi amnesztiával kapcsolatban

Az aradi kivetési pénzügyigazgatóság közli, hogy a Hivatalos Lap 1939 november 20-iki számában megjelent pénzügyi amnesztiáról szóló törvényrendelet vonatkozik a szeszeseitak és az egyedárusítás alá nem tartozó italokra is. A MAT törvény a cujkát és a kististön fött pálinkaféléket, a bort és pezsgősített borokat, a sört és az élesztőt, ecetsavat, valamint a faszest vonja kivetés alá. Akik a fenti cikkek után elmulasztották a törvényes illetéket lefizetni, amennyiben a kihágási jegyzőkönyvet 1939 november 19-ike után vették fel, semmiféle büntetésben nem részesülnek. A november 19-ik felvett jegyzőkönyvek a rendes eljárást követik. Akik ez év december 31-ig kifizetik az elmulasztott illetékeket, mentesülnek a bírság alól, azonkívül pedig részesülnek a 7 százalékos adókedvezményben is.

A pénzügyigazgatóság felhívja az érdekelteket, hogy a pénzügyminisztérium most megjelent körrendelete értelmében január 1-től kezdődően ellenőrzést hajtanak végre és amennyiben megállapítást nyer, hogy a fentemlített cikkek után nem fizették ki az illetéket, a törvényes taxán kívül annak ötszöröséig, illetve nyolcszorosáig terjedő bírsággal és 10 százalékos nemzetvédelmi büntetéssel sújtják a kihágókat.

A szóbeli és írásbeli munkaszerződések illetékkötelezettsége közötti különbségek

A munkaszerződések bélyegilletékével kapcsolatban a sajtóban különféle magyarázatok láthatnak napvilágot, kapcsolatban a legutóbb megjelent körrendelettel. Ennek helyes magyarázatát az alábbiakban részletezzük:

I. A kollektív szerződések tekintet nélkül a fizetések összegére mentesek a bélyegilleték alól, ha 1939. április 1. előtt, vagy azután jöttek létre. A kollektív szerződések azonban egy ezrelékes aviatikai bélyegilleték alá esnek, tekintet nélkül arra, hogy mikor kötötték azokat.

II. Az egyéni, írott munkaszerződések, ha azok 1939. április 1. előtt jöttek létre és ezután az időpont után is érvényben vannak, 10.000 lei havi fizetésig mentesek a bélyegilleték alól, 10.000 leien feletti fizetés esetén pedig úgy 1939. április 1. előtt, mint április 1. után 1.2 százalékos bélyegilleték alá esnek. Ugy a 10.000 leien aluli, mint az ennél nagyobb összegű fizetések írott munkaszerződés egy ezrelékes aviatikai bélyegilleték alá esik.

Az 1939. április 1. után létrejött írott egyéni munkaszerződések, ha 10.000 leinél kisebb havi fizetésről van szó, csak 1 ezrelékes aviatikai bélyegilleték alá esnek. Ennél nagyobb összegű fizetés esetén 1.5 százalékos bélyegilleték és 1 ezrelékes aviatikai bélyegilleték alá esnek. Ezek az illetékek havonként a fizetési adóval együtt rovatdók le.

III. A szóbeli egyéni munkaszerződések, ha azok 1939. április 1. előtt jöttek létre és ezután az időpont után is érvényben vannak, sem bélyegilleték, sem aviatikai illeték alá nem esnek, tekintet nélkül arra, hogy milyen összegű fizetésről van szó. Ha a szóbeli munkaszerződés 1939. április 1. után jött létre, 10.000 leinél kisebb összegű fizetés esetén csak egy ezrelékes aviatikai bélyegilleték, 10.000 leinél nagyobb fizetés esetén pedig 1.5 százalékos bélyegilleték és 1 ezrelékes aviatikai bélyegilleték fizetendő az adóval egyidejűleg.

Felhívás Aradváros és Arad-megye iparosaihoz és kereskedőihöz

Az aradi kereskedelmi és iparkamara a nemzetgazdasági minisztériumnak adott válaszában azt felelte, hogy szívesen öröklik az árdragítás megfékezésére és leküzdésére vonatkozó törvényt (spekuláció) tiszteletben tartása fölött. E sorok utján a kamara a felhívással fordul a város és megye összes kereskedőihöz és iparosaihoz, hogy a legnagyobb pontossággal alkalmazzanak a törvény rendelkezéseivel és az illetékes helyi hatóságok ármegállapító intézkedéseivel. Ha akár a törvény, akár a hatóságok által fogamatossított rendszabályok értelmezése tekintetében tájékoztatlanok volnának, forduljanak a kamarához, amely készséggel áll rendelkezésükre tanácsot és gyakorlati utalgatással, a törvény minél méltányosabb alkalmazásának biztosítása végett.

Az aradi kereskedelmi és iparkamara állfoglalásában azt állapította meg, hogy a kereskedők minden igényeikkel azon vannak, hogy megfeleljenek a törvény előírásainak a helyi hatóságok rendelkezéseinek. Az eddig előfordult árdragítási eseteket főleg a törvény téves értelmezése vagy a hibásan összeállított közszaki jelentések idézték elő s inkább az írásbeli teendők rossz elvégzéséből származtak.

Az aradi kereskedelmi és iparkamara felhívja tagjai figyelmét arra a körülményre, hogy bármennyire erkölcsi kötelessége is a kamarának tagjai érdekeinek képviselete és védelme, — nemcsak hogy nem fogja azonosítani magát azokkal, akik megszegik a törvény rendelkezéseit s így összeütközésbe kerülnek a közvéleménnyel, hanem maga a kamara fogja megbüntetésüket kérni, a tisztességes kereskedelem jóhírnevének megvédése érdekében. Aki visszaél a fogyasztó közönség szorult helyzetével vagy tájékoztatatlanságával, nem igényelheti a kamarától érdekel képviseletét vagy védelmét. A kamara tárgyalagos kiván maradni s el van szánva rá, hogy üldözze mindazon túllépéseket, melyek a kereskedői foglalkozást a világ előtt kedvezőtlen színen tüntethetnek fel.

A legmodernebb szőlé-plisszé

különböző mintákban, f. m. fekvő, álló és gömbölyű guvré minden méretben, a legszebb kivitelben. TÖTH ERZSÉB, Erdőbénye-telep 15. sz. útja.

A kisiparosok külön képviseletet kérnek a munkaügyi minisztérium keretében

Petrescu Marin, az iparosok parlamenti képviselője, nemrég Temesvárott tartózkodott és érintkezésbe lépett az egyes munkaadó céhekkel, a temesvári iparosokkal, akik megbeszélés keretében ismertették a képviselő előtt kívánságaikat. A belvárosi tanoncotthon nagytérben megtartott értekezleten Crista Gheorghe, a ruházatkészítő cég elnöke elnökölt. Petrescu képviselőt Regap Dumitru, a borbélycég tagja üdvözölte. Beszédében hódolatát fejezte ki Ofelség Carol király iránt, aki felismerte az iparosság fontos szerepét az állam gazdasági életében és

lehetővé tette, hogy az iparosok érdekeit a parlamentben is képviseljék. Azután köszönetet mondott még Ralea munkaügyi miniszternek azért a gondosságért, amellyel az iparosok iránt viseltetik.

Az üdvözlés után Foale Nicolae, az építkezési cég elnöke szólt fel és szóvá tette az ipari munkaadók székházának ügyét. Kérte, hogy ez a székház menjen át a temesvári össziparosság tulajdonába és annak érdekeit szolgálja. Azt a kívánságát is kifejezte, hogy tegyék kötelezővé a céhekbe való beiratkozást.

Petrescu Marin iparosképviseelő erre nyomban válaszolt és kifejtette, hogy ez a kérés az alkotmány értelmében nem teljesíthető.

Olariu Petre, az élelmiszeri cég elnöke, felhívására foglalkozott a maximális árakkal, majd a borkereskedelemben mutatkozó árak megvizsgálásának szükségességét hangoztatta. Kifejtette, hogy amíg áprilisban a nyers bőr kilója 74 lei volt, addig a talpbőr áráért kilónként 160—180 leit fizettek. Most a nyersbőr ára erősen esett, a talpbőr ára azonban lényegesen emelkedett, ami súlyosan érinti a cipészipart, de megcsinálja a falusi lakosság is, mert a bőrből készült lábbeli helyett kénytelen a gumiból készült cipőt viselni, ami egészségtelen. Kérte ennek a

kérdésnek a beható megvizsgálását.

Regap Dumitru az iparosok megadózatását tette szóvá, míg Danciu Constantin nyomdász azt panaszolta, hogy ez az iparág a tönk szélére jutott.

Foale Nicolae felhívta a képviselő figyelmét a katonai szolgálatot teljesítő munkaadók helyzetére és számukra adócsökkentést kért.

Ezután Stoica Teodorescu, a nyomdász-céh országos szövetségének elnöke szólt fel és közölte, hogy a céhek bucurestii szövetségének közbenjárására Ralea miniszter már eddig is számos panaszt orvosolt és a legnagyobb megértéssel kezeli az iparosokat érintő kérdéseket.

A felszólalásokra összefoglalóan Petrescu Marin képviselő nagy beszédben válaszolt és az iparosok általános helyzetével foglalkozva rámutatott arra, hogy még mindig vannak olyanok, akik a kisiparosokat az ipari és kereskedelmi minisztérium hatáskörébe kívánják utalni. Kifejtette ezzel kapcsolatban azt is, hogy ez a minisztérium a kereskedelem és nagyipar érdekeit védi, amelyek sok esetben ellentétesek a kisiparosok érdekeivel. A munkaügyi minisztérium inkább a munkások érdekeit tartja szem előtt és éppen ezért egyre erősödik az a kívánság, hogy

a munkaügyi minisztérium keretében létesítsenek külön miniszteri igazgatóságot a kisiparosok számára.

Az iparos érdekeinek védelmére külön szakmai testület felállítása is szükségesnek mutatkozik és ígéretet is kaptak, hogy rövidesen felállítják a kézműipari kamarákat. Végül Petrescu Marin képviselő ígéretet tett, hogy minden lehető megtesz a jogos panaszok orvoslására, majd felhívta az iparosokat, hogy tömörüljenek céhekbe, mert csak így védhetik meg sikeresen szakmai érdekeiket.

Állandó hullámlásban vannak a szabadforgalmi devizák árfolyamai

Az import előnybe helyezi az egyezményes árfolyamu államokkal való kapcsolatokat

Az a 15 napos rövid határidő, amely alatt az exportőrök a szabad devizákat szabadforgalmi áron adhatják el a tőzsdén importőrök részére, a gyakorlatban újra és újra megoldást kívánó nehézségeket hoz elő. Most, a karácsony és újév tőzsdeszünete előtt megint felmerült a kérdés, hogy

vajon a 15 nap olyan tizenöt napot jelent-e, amelyeken tényleg működik a tőzsde,

tehát a deviza tulajdonosok tényleg eladhatják értékeiket, vagy pedig mereven naptár szerint kell számítani ezeket a napokat. Az utóbbi értelmezés azt jelentené, hogy bizonyos esetekben a 15 nap összesen két-három napra zsugorodnék s ezekben az ünnepek előtti és utáni napokban

rendszerint nincs is igazi árfolyam-alakulást, tehát

csak kárral lehetne értékesítést lebonyolítani.

Az érdekelték a külkereskedelmi hivatal döntését kérték és azt is előterjesztették, hogy a jelenlegi nyugtalanságok között a deviza-árfolyamok olyan ingadozást mutatnak, hogy többé sem az export, sem az import nem tud realisan előre számolni. Ennek következtében erősen mutatkozik máris az a hajlandóság, hogy a szabad devizák országai helyett lehetőleg olyan országokkal lépjenek külkereskedelmi összeköttetésbe, amelyeknél vagy kliring-rendszer van életben, vagy a devizáknak szerződéssel megkötött szilárd árfolyama van.

— A kincstár öt évig megtámadhatja az adásvételi szerződésekben kitett vételárát. A bélyegtörvény szerint a kincstárt kontesztáció joga illeti meg valamely adásvételi szerződésben kitett vételár nagysága ellen. A bélyegtörvény nem tartalmaz intézkedést arra, hogy a kincstár meddig gyakorolhatja ezt a jogot? A musceli törvényszék úgy döntött, hogy a kontesztáció határideje a pénzügyi eljárási törvény 22. szakaszában a végrehajtás elleni kontesztációra nyitvaálló határidő, azaz 15 nap. A semmitőszék IV. tagozata ezt az ítéletet megsemmisítette és kimondotta, hogy a kincstárnak az adásvételi szerződési ár elleni kontesztációja nem végrehajtási lépés, hanem megállapítási kereset jellegével bír, tehát annyi idő alatt évül el, mint a kincstárnak joga van az illetékes megállapítására. Ez az idő öt év és ezen belül a vételár kontesztációval támadható meg.

— A nagyipar részére nyersanyagok behozatala. A Bányási Gyárosok Szövetsége közli, hogy a nemzetgazdasági minisztérium rendelkezése értelmében minden nagyipari vállalat azonnal behozatali engedélyt kaphat bármely országból származó és bármilyen értékű nyersanyagra vonatkozólag, ha a rendelkezés napján, vagyis december huszadikán saját devizával rendelkezik, tehát a nyersanyagok árát minden devizagényel nélkül kifizetheti, a vonatkozó törvényeket január 15. napjáig lehet benyújtani.

— A hó végéig kiváltandók a mesterkönyvek. A munkaügyi miniszter felhívást intézett mindazokhoz a mesterekhez és munkásokhoz, akik még munkakönyvüket, illetve mesterkönyvüket nem váltották ki, hogy december 31-ig váltsák ki, mert január 1. után a műhelyeket fokozottabb módon ellenőrzik és kihágási jegyzőkönyveket vesznek fel, míg a nagyobb üzemeket esetleg bezárják. A felhívás közli a törvény által előírt feltételeket, amelyekkel a fentiek megszerezhetők. Megemlíti a felhívás, hogy az eredeti határidő 1938 június 16-án lejárt és több meghosszabbítást a munkaügyi miniszter már nem engedélyez.

— Drága lesz a karácsonyi csokoládé. A cukorkakereskedelemben meglepetést keltett, hogy a csokoládé és különböző csokoládékészítmények ára közvetlenül a karácsonyi szezon előtt negyven százalékkal emelkedett. A nagyarányú áremelésre a csokoládégyárak azt a magyarázatot adják, hogy a kakaóab világpiaci ára szeptember óta 90—100 százalékkal emelkedett és minthogy a kakaóabot a gyárak angol fontért vásárolják, a dráguláshoz még a font árfolyamának emelkedése is hozzájárul. A gyárak közlése szerint egyébként még korábbi beszerzésből körülből január végéig elegendő kakaóab van a savatartalan termeléshez.

Jogesetek a kisipar köréből

A független munkások, akiknek nincs önálló műhelyük, — a segédkönyv alapján gyakorolhatják mesterségüket.

Mesterkönyve csak azon iparosnak kell, hogy legyen, akinek önálló műhelye van, vagy ha legalább egy munkással, vagy tanonccal dolgozik.

Az aradi munkabíró 64/1939. szám alatt hozott országos jelentőségű határozata.

A következő tényállás került az aradi munkabíró elé:

Az aradi munkaügyi alfelügyelőség képviselője kihágási könyvet vett fel a sajtélyi csendőrség jelentése alapján, mert Vidu István asztalos — amint a csendőrség megállapította — 1938. november hó 12-én mesterkönyv nélkül dolgozott.

Igy tehát mivel mesterkönyv nélkül dolgozott, ezáltal elkövette az új ipartörvény 3. és 176. szakaszának 6. pontjában foglalt kihágást, mert képesítési iratok (mesterkönyv nélkül) gyakorolta iparát.

A vádlott iparos elismerte, hogy nincs mesterkönyve, ellenben hangsúlyozta, hogy segédkönyve van és kijelentette, hogy segédje, vagy tanonca nincs, sem pedig motorikus erővel nem dolgozik. Nem mester, hanem független munkás. Munkájáért csak munkabért és nem vállalkozói díjat kap.

A jegyzőkönyv az aradi munkabíró elé került, amelynek a következő két tényt kellett eldöntenie az új ipartörvény rendelkezései alapján.

1. Vajon a vádlott gyakorolhatja-e szakmáját, mint független munkás olyképpen, hogy segéd és inas nélkül dolgozik.

2. Vajon csak úgy gyakorolhatja szakmáját, ha egy mesternél be van jelentve, mint szakmunkás, vagy pedig munkakönyve feljegyzésére arra, hogy mint ilyen dolgozhatson anélkül, hogy valamely mesternél be legyen jelentve.

A munkabíró a következő határozatot hozta. A független munkások, ha segéd, vagy inas nélkül dolgoznak, munkakönyvük alapján önálló tevékenységet fejthetnek ki anélkül, hogy mesterkönyvük volna.

A bíróság határozatát a következőképpen indokolta: A szakmailag képzett iparos-segéd nem lehet kontár akkor, ha saját munkáját végzi. Hérért, mert ha mint független munkás az adót megfizeti, a munkát pedig munkakönyve alapján mint képesített szakember végzi, nem lehet alkalmazni a törvény 176. szakaszának 6. pontját.

A munka szabadságának elvével volna ellentétben az, hogy valaki, aki munkát nem kap és így kénytelen saját maga dolgozni és munkát végezni, ebből kizárható legyen.

Közl: Dr. Kele Sándor

Újítások az új egyesített polgári törvénykönyvben

Az 1940 március 1-én életbelépő új polgári törvénykönyv minden állampolgárra nézve nagyfontosságú rendelkezéseket és szabályokat tartalmaz. A törvénykönyv új és modern alapon szabályozza a magánjogi viszonyokat, a hagyatéki és családjogi kérdéseket. Bár az új törvénykönyv nagyrészt a francia és a magyar jogszabályokon alapszik, mégis számos olyan újítást fog bevezetni, amelyek gyökeresen megváltoztatják a jogok és kötelezettségek eddigi rendszerét. A módosítások egyneműkét alább soroljuk fel:

1. A jövőben erkölcsi kártérítés is kérhető attól, aki anyagi kárt okozott, így például gépkocsibaleset által okozott testi sérülésnél, az eljegyzés felbontásánál, válásnál.

2. Mindennemű pénzbeli követelésnél vagy kihitelezésnél, amelynek összege a 2000 leit meghaladja az adósnak sajátkezűleg írt nyilatkozatot kell adnia, amely ezt a megjegyzést tartalmazza: „Érvényes és általam elfogadott X. összeg erejéig.” Enélkül a kötelezvény érvénytelen.

A 2000 leit meghaladó követelés a bíróság előtt nem igazolható, ha kötelezvény nem készült.

3. Az általános elévülési idő a jövőben nem 32 év, mint eddig volt, hanem 20 esztendő.

4. Kereskedők kihitelezéséből eredő követelés két év alatt elévül, vagyis ezen időn túl bíróságon nem követelhető.

5. Orvosok, gyógyszerészek és ügyvédek foglalkozásukból eredő követelése 3 év múlva elévül a követelés keletkezésének időpontjától számítva.

6. Bevezették az osztrák jogból ismert felén tulli sérelem rendszerét, vagyis ha a vételár a vett dolog értékének felét meghaladja, úgy az ügylet érvénytelenítése kérhető. Az ilyen kereset-elévülési ideje két év.

Teljes átalakuláson megy át az új kódexben a család- és főleg a nő jogállása. A nő minden polgári, magánjogi és kereskedelmi jogot gyakorolhat férjének beleegyezése nélkül is.

7. A férj felé a nőnek minden háztartási és személyes jellegű bevételeinek vételáráért.

8. A nő jogosult férje nevének viselése mellett leánykori nevét is viselni, ha ebből jogát a házasságkötés alkalmával fenntartja.

9. Ha a nőtartásra kötelezett férj nem tesz eleget kötelezettségének, akkor a férj adóssal kötelezhető, hogy közvetlenül a nőnek fizessenek.

10. Idegen országok mintájára ezuttal először nyer részletes szabályozást a házassági szerződés intézménye.

A házastársak a jövőben házassági szerződésben megegyezhetnek a vagyonekülönítési rendszerben, ami annyit jelent, hogy a házastársak mindegyike rendelkezik vagyona felett és a férj tartozásaiért a feleség vagyona nem foglalható le, ahogy a házassági szerződést felmutatja. Eddig a feleség csak igényperrel, tanúkkal való bizonyítással és általában nehézkes eljárással szabadulhatott attól, hogy vagyona a férj ellen vezetett foglalás alól mentesüljön.

A másik házassági vagyoni jogi rendszer a hozományi rendszer, amelyben a feleség hozománya a házasság tartama alatt semmi szín alatt sem idegeníthető el és nem csökkenthető. Még a feleség sem rendelkezik a törvényszék jóváhagyása nélkül hozományi vagyona felett. Ez az újítás igen jelentős, mert eddig gyakori eset volt, hogy a férj elköltötte

a hozományt és halála után minden anyagi támasz nélkül maradt özvegye.

11. A jövőben a férj nem rendelkezik a nő vagyona felett, mint eddig, csupán kezeli azt.

12. Hűtlen elhagyás címén a jövőben nem lehet válopert indítani. Ezzel szemben a súlyos sértés miatti válás intézménye bevezetést nyer.

A hat hónapos ágytól és asztaltól való különválasztás a jövőben nincsen. Bevezették még azt a lehetőséget is, hogy a házastárs kérheti a házasság felbontását azon a címen, hogy a másik házastárs több, mint három éve elmebajban szenved.

13. Valóságos társadalmi reform számba megy az apaság megállapítási keresetek új rendszere. Eddig a törvénytelen gyermek csak tartást kérhetett a természetes apától. Az új kódex szerint kérheti az apaság megállapításával egyidejűleg, hogy törvénytelen atyjának nevét viselhesse és hogy egy örököljön ezután, mint a törvényes gyermek.

14. Teljes átalakuláson fog átmenni az örökjog, amely különösen a feleségre nézve tartalmaz kedvező megoldásokat. Az ági vagyon rendszere megszűnik, így tehát a szülőkről maradt vagyon nem száll vissza a szülők rokonságára (ágára.) Ezen rendszer mellett a gyermektelen özvegy az ági vagyonnak csak haszonélvezetét örökölte, bármily hosszú ideig is állott fenn a házasság. A tulajdonjog pedig átszállt, jobban mondva visszaszállt az apai ágra, az oldalági rokonokra. Az új törvény szerint, ha csak oldalági örökösök maradtak, akkor a vagyon 3/4 része illeti az özvegyet. Ha szülők maradtak, akkor az özvegy a vagyon felét örököli. Ha pedig gyermekek maradtak a házasságból, akkor az özvegy a vagyon háromnegyed részét örököli. Természetesen ekkor visszanyeri a hozományi vagyont is.

Ez az öröklési rendszer azonban csak akkor áll be, ha az özvegy legalább három évig élt az elhunyt férjével.

15. Ha gyermekek vannak, a szülők vagyonuknak csak egyharmadát idegeníthetik el.

A férj tartozik biztosítani felesége javára legalább annak a vagyonnak a felét, amelyet halála után felesége tőle örökölné.

A törvénytelen gyermek felét örököli annak, amit a törvényes gyermek örökölt, vagy ennek nemlétében örökölné.

A nő örökjogának ilyen rendezése mellett megszűnik az a visszaszállási állapot, hogy az özvegy, aki urával évek hosszú során át dolgozott, a rokonok, szülők és gyermekek kegyére legyen utalva.

16. Kisebbségi jelentőségű újítás az például, hogy az elvesztett dolog tulajdonosa a megtalálónak az érték tíz százalékát, mint leljárat tartozik kiadni. (Osztrák polg. törvénykönyv.)

Jövőben az 5000 leien aluli értéktárgy perekben a felet ügyvéd nem képviselheti és személyesen tartozik megjelenni. Megszűnik az ügyvédi képviselet a válóperekben is, ahol a felek személyesen tartoznak megjelenni és kijelenteni, hogy nem kívánják a házasság fenntartását.

Az új polgári perrendtartás egyébként visszaállítja a községi bíróságot, amely 500 leig terjedő követelések tárgyában dönt. Március 1-ig a régi magánjogi törvények és gyakorlatok maradnak életben, de ezen időponttól az egész országban egységes lesz a magánjog, az új kódex rendelkezései szerint.

Dr. D. Gh.

8 és 12 leies okmánybélyegeket kerülnek forgalomba.

A gyáriparosok országos szövetsége a közelmúltban közölte a pénzügyminisztériummal, hogy az ipar és a kereskedelem hiánját érzik annak, hogy nincsenek forgalomban 8 és 12 leies címletű számlabélyegek. A kérést a pénzügyminisztérium a bélyeggyárhoz továbbította, amely a kérésnek eleget tesz és már a legközelebbi jövőben megkezdik a 8 és 12 leies címletű számlabélyegek kibocsátását. A gyárvállalatok amiatt is panaszkodtak, hogy a dohánytőzsdákban nem lehet a számlákra alkalmazandó 200 és 500 leies okmánybélyegeket kapni. A bélyeggyár közölte, hogy ezeket a bélyegeket elegendő mennyiségben nyomják és a hiány annak tudható be, hogy a dohánytőzsdék nem szerzik be idejében a szükséges bélyegmennviségeket.

ARANYLATBELI KÜLÖNBSÉG.

Döcög és Pöcög találkoznak az udvaron.

— Na, mi az, Döcög, — kérdi Pöcög, — a feleségedet várod?

— Dehogyan várom, — mondja Döcög — jön.

Weisz és Benjámin

kézimunka- és rövidáru-üzlet

ARAD, a prefekturával szemben.

Reszelők becserelését

a legutányosabb áron végzi és mindenféle reszelőt raktáron tart nagy választékban.

JUHÁSZ

ARAD, Cales Radnei 6 szám.

Flora speciál krémlikőr

Románia legfinomabb itala művészi csomagolásban

Aradon leszállítják a városi pótdót.

Arad város vezetősége az új költségvetés előkészítésével kapcsolatban elhatározta, hogy az elmúlt évben 200 százalékkal felemelt községi pótdót leszállítja, mégpedig olyképpen, hogy az eddigi 200 százalékos emelés helyett a jövő évi költségvetésben az emelés már csak 100 százalék lesz. Ezt azzal indokolják, hogy a városnak a jelenlegi körülmények között nem áll módjában a tervezett nagyarányú munkálatait végrehajtani. Módosítják a lakbérleti illetékek kapcsolatos rendelkezéseket is, mégpedig oly módon, hogy a köztisztviselők részére megállapított 2 és fél százalékot 2 százalékra szállítják le. Azon lakbérletek, amelyek évi összege a kerek tízezer leit nem haladja meg, mentesítik a lakbérleti illeték alól. Eddig csak a hater ez leig terjedő lakbérletek voltak illetékmentesek.

Karácsonyi olesó vásár!

selyemharisnya, férfi és gyermekharisnyák, reformok, szveter, kesztyű és téli trikóárúk

BOGYÓ

-nál Corso-mozi mellett

A temesvári fodrász- és borbély-céh a kiszolgálási díjak husz százalékos emelését határozta el

A temesvári fodrász- és borbélyiparosok céhe a napokban vezetőségi ülést tartott, amelyen megállapította, hogy nemcsak az általános drágulás, de a szakmához szükséges cikkek, mint a szappan, hajkenőcs, stb. rendkívüli arányú drágulása is feltétlenül szükségessé teszi a kiszolgálási díjak megfelelő emelését. A céh vezetősége kimondta, hogy a fodrász- és borbély kiszolgálási díjakat egységesen husz százalékkal felemelik.

A céhvezetőség ezután a betegsegélyező pénztár legutóbbi lépésével foglalkozott, amelynek során az eddigi betegsegélyező díjakat érzékenyen felemelték. A betegsegélyező ugyanis arra az alapon helyezkedett, hogy az eddigi illetékalapok nem realisak, miután az inasok és segé-

dek jövedelmének jelentékeny részét borralók teszik. Ezért a fodrász- és borbélyüzleteket három kategóriába osztották és a betegsegélyező illetéket a kategóriáknak megfelelően állapították meg. A céh vezetőségi ülésén rámutattak arra, hogy a betegsegélyező új osztályozása méltánytalan, mert igen sok fodrász- és borbélyüzletben ma már alig van, vagy egyáltalán nincsen borraló rendszert és az alkalmazottak inkább csak alkalmasszerűen kapnak borralót. A céh elhatározta, hogy indítványozni fogja egy szakbizottság alakítását, amelyben a betegsegélyező és a munkaadók csoportja egyaránt képviseltetné magát és ez a bizottság üzletről-üzletre járva, a helyszínen állapítaná meg, hogy melyik üzletben van és melyik üzletben nincs borraló.

Nem kell külön működési engedély a fióküzletek cégbejegyzéséhez.

Az új cégbejegyzési törvény értelmében köztudomásúlag a kereskedőcégek működési engedélyt a kereskedelmi és iparkamarák mellett működő különbizottságok adják meg. Ez a kötelezettség az új cégekre vonatkozik és a fióküzleteknek nincs külön működési engedélyre szükségük. A temesvári kereskedelmi és iparkamara ezzel szemben arra az álláspontra helyezkedett, hogy a működési engedély nemcsak az üzleti székhelyekre, de a más városokban működő fióküzletekre is kötelező. Ennek megfelelően a kamara sorban elutasította a cégfiókók bejegyzési kérelmét. Így történt az „Intercontinental”-a szállítási vállallattal is, amelynek temesvári fióküzlete a kamara elutasító döntése ellen fellebbezést jelentett be a törvényszékhez. A törvényszék most foglalkozott a benyújtott fellebbezéssel és ítéletében megállapította, hogy a fióküzletek bejegyzése nem függ a kamarák mellett működő különbizottság engedélytől. Ennek megfelelően a törvényszék kötelezte a kamarát a fellebbező cég bejegyzésére. A temesvári törvényszék ítélete általános megnyugvást keltett az érdekeltek körében, miután eloszlatta az eddigi félreértéseket a fióküzletek bejegyzésének problémája körül.

Év végéig a nagykereskedők régi készleteiket magasabb haszonnal adhatják el.

Az új árellenőrző törvény, mint ismeretes, a belföldi ipar által gyártott elsőrendű közszükségleti cikkeknek legfeljebb 10 százalékos hasznöt engedélyez, amíg az áru eljut a kiskereskedőhöz, tekintet nélkül arra, hogy addig hány kézen megy keresztül. Tekintettel arra, hogy a nagykereskedőknek a törvény életbelépésekor igen tekintélyes árukészleteik voltak, amelyeket még a régi áron és a régi haszonszámítás alapján szereztek be, a minisztérium megengedte, hogy a november 18-ika előtt a gyáraktól megvett árukra ez a haszonkorlátozás ne vonatkozzék. Ezeknél az elsőrendű közszükségleti cikkeknek a minisztérium megengedte, hogy december 6-ig a nagykereskedők a törvényben felsorolt költségeken felül még külön 5 százalékos hasznöt számítsanak fel. Az eredeti rendelkezés hatása alatt ugyanis sok nagykereskedő beszüntette a további árubeszerzést a gyáraktól, ugyanakkor pedig sietett a készletei eladásával, mert az a veszély állott fenn, hogy később egyáltalán nem tudja az áruját eladni, minthogy a gyárak részére engedélyezett 10 százalékos haszon mellett a törvény értelmében a nagykereskedő már nem számíthatna fel külön hasznöt a maga részére is. A fővárosi kereskedelmi kamara közbenjárására a nemzetgazdasági minisztérium most ezt az átmeneti állapotot december 31-ig meghosszabbította. A meghosszabbítás, amely alatt a gyári áron felül külön 5 százalékos haszon számítható fel, csak a november 18-ika előtt vásárolt elsőrendű közszükségleti cikkekre vonatkozik.

Női KALAP ujdonságok

nagy választékban:

GIZI KALAPSZALON

ARAD, Horia-ucca 2.

Temesváron megállapították a bőrök új átvételi árát.

Mint ismeretes, a 16 kilónál súlyosabb nyersbőrök átvételi árát havonként külön bizottság szabja meg városi rendelet útján. Ezzel kapcsolatban Temesvár városa a következő rendeletet tette közzé: Minden mészáros-kereskedő, aki a temesvári városi vágóhídon vágat, köteles naponta a vágóhid mellett működő bizottság rendelkezésére bocsátani az állatok levágásából származó minden 16 kilónál súlyosabb bőrdarabot. A 16 kilónál súlyosabb bőrök átvételi ára december hónapra a következő: a fehér bőrök kilónként 40 lei, a vörös bőrök 42 lei. A börgyárak kötelesek a nekik kiosztott bőrök árát közvetlenül a szétosztás után a mészárosoknak kifizetni.

Legmodernebb szolé-plisszé

különböző mintákban, u. m. fekvő-, álló- és legyező-plisszé, álló és gömbölyű guvré minden méretben, a legszebb kivitelben.

TÓTH ERZSI

Arad, Str. Eminescu 15 szám.

= A VÁMNAL LEVŐ ENGEDÉLY NELKÜLI ÁRUK KIADÁSA. A nemzetgazdasági minisztérium felhívást adott ki, amely szerint a vámoknál behozatali engedély nélkül fekvő áruk címzettjel december 16-ig terjedő 10 nap alatt elmentezhetnek a külkereskedelmi hivatal behozatali osztályánál az áru vámtarifája szerinti megnevezése, a mennyiség, az érték, és a szállító ország megjelölése mellett, hogy az áru kiadását kivételesen engedélyezzék. Minthogy a külkereskedelmi hivatal tudomása szerint az eddigi jellemezések nem merítik ki a vámoknál fekvő sokkal nagyobb árumennyiséget, a nemzetgazdasági minisztérium elhatározta, hogy ezen határozatának keltéig a vámokhoz érkezett összes áru kiadását engedélyezi, még pedig az október 1-1. törvényben meghatározott kedvezményes sorrendben, vagyis elsősorban az állami és köztestületi, azután a gépekre és berendezésekre, ipari nyersanyagokra és a legvégén az összes közszükségleti árukra vonatkozó engedélyeket adja ki. Felhívja tehát a behozatali hivatal az érdekelteket, hogy haladéktalanul kérvényezzék áruik kiadását, mellékelve kérvényükhöz számlák másolatát és a vám bizonyítványát az áru minőségének, mennyiségének, értékének és eredetének megjelölésével.

Jogi személyek illetékkötelezettsége

A legfelsőbb bélyegbizottság legutóbbi ülésén a jogi személyiségeket érdeklő két határozatot hozott. Ezek egyike a bélyegtörvény 16. paragrafusának 4. szakasza vonatkozik, amely szerint az állam által támogatott nem gazdasági célú alakulatok mentesek az illetékegyenérték alól. A iassi zsidókórházat a város támogatja évi szubvenciával, de állami támogatást nem nyer. Ezért köteles illetékegyenértékadó fizetni, mert a bélyegtörvény a mentességet csak állami támogatás esetére mondja ki és jellegénél fogva határozatai kiterjesztő határozatot nem tűri. A másik döntés utal arra, hogy ez év április 1-ig a magánosoknak az állammal kötött szerződésai illetékmentesek voltak, míg a bélyegtörvény 45. szakasza olyan módosítást szenvedett, amely megszüntette ezt a mentességet. Egy 1931. évi törvény szerint a jótékonycélú alapítványok egyrésze általában felilletékmentességet nyert. Kérdés, hogy a bélyegtörvény módosítása folytán csak a jogi személyeknek az állammal kötött szerződése után egész vagy felilletéket tartoznak-e fizetni? A jassi Sf. Spiridon-kórház ügyében a bélyegbizottság hasonló esetekre kötelező hatállyal kimondta, hogy az 1931. évi törvényben nyert kedvezményt a bélyegtörvény nem hatálytalanította.

További drágulás

a textilcikkekben.

A juta és kenderfonalak drágulása tovább tart. A bányási piacon a juta kilója, amely egy év előtt 68 lei volt, ma 160 kiló lei. A jutából készült gyártmányok ára általában 60-100 százalékkal emelkedett. A kenderfonalak kilónkénti ára elmozdult 65-70 leire, a korlátozott tengerifü (afrik) ára pedig 18-20 leiről 40-42 leire emelkedett. Legjellemzőbb a lisztcsák rendkívüli áremelkedése. Ez a különösen mezőgazdasági vidéken fontos árucikk egy év előtt 19 leibe került, ma 65 leibe. Hasonlóan nagyarányú emelkedés észlelhető pamutárunkban. A zefir ára 28-30 leiről 55 leire emelkedett, a barchend-árak emelkedése 40-45 százalékos, a molinó pedig 14-18 leiről 30-32 leire drágult, ebben a cikkben azonban nagy a hiány is. A karton ára 22 leiről 44 leire emelkedett, a dejalín áremelkedése 60-70 százalék. Mindezekben az árucikkekben a hitellíztel teljesen megszűnt és csak korlátozott mennyiségben bocsátanak árut a viszonteladók rendelkezésére.

Aradi Polgári Jótékony Egyesület

Halálcsapot Segélyező Csoportja.

Directiunea Grupelor de Ajutor în caz de deces a Reuniunii Civile de Binefacere din Arad prin aceasta reuniune în asociată, cu cotizatiunile de deces sunt scadente până la următorul cunoscut: Az Aradi Polgári Jótékony Egyesület Halálcsapot Segélyező Csoportja Igazgatósága emeltem közlöm a tagjaival, hogy a halálcsapot járulékok a következő sorszámkokig esedékesek:

Aradi Iparosok Temetkezést Segélyező Csoportja

Directiunea Grupelor de Ajutor de Inmormintare a Industriilor din Arad face cunoscut membrilor ca sunt în restanță cu cotizatiunile lor, să achite restanțele în interesul lor propriu, fiindcă în conformitate cu 14 și 15 din statutul organizației lor de membri trebuie achitate, adică după membrul decedat într-un timp, nu se poate acorda ajutorul. Cotizatiunile sunt scadente după următoarele membri decedat:

Az aradi Iparosok Temetkezést Segélyező Csoportja Igazgatósága értesíti a csoport azon tagjait, akik halálcsapot járulékaikkal hátralékban vannak, azt saját érdekükben rendezzék, mert a csoport szabályzatának 14. és 15-ik §-a értelmében taguági joguk automatikusan megszűnik, azaz, ha a tag hónapok elhál, a segély nem folyósítható. A fizetés a következő elhunyt tagjaink után esedékes:

In grupa A) csoport. 1142. väd. lui Ludovic Polyák Lajosné, 1143. väd. lui Iosif Szafnauer Józsefné, 1144. sot. lui Francisc Kovács Ferencné, 1145. Henric Ehrbar Henrik, 1146. väd. lui Gheorghe Schwiegelhofer Györgyné, 1147. väd. lui Iosif Szilágyi Józsefné, 1148. Dimitrie Gruits Deme-ter, 1149. Alais Steigervald Alajos, 1150. väd. lui Adam Helmy Adámné.

In grupa B) csoportban. 1094. väd. lui Ioan Domschitz Jánosné, 1095. Andrei Lendvay András, 1096. Carol Rác Károly, 1097. sot. lui Anton Kiers-ner Antalné, 1098. väd. lui Vitor Dengl Viktorné, 1099. Arcadie Donath Árpád, 1100. väd. lui Mihail Kelemen Mihályné, 1101. Robert Heizler Róbert, 1102. Ioan Kiss János, 11103. väd. lui Anton Porta Antalné, 11104. väd. lui Samuil Ries Samuelné.

TIPOGRAFIA „HURLAP” ARAD